

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

BESEDO IMA SEDAJ KD NA SVOJEM SKORAJŠNJEM KONGRESU

V VZDUŠJU ENOTNOSTI IN REALIZMA ZAKLJUČEN KONGRES PSI, KI JE POTRDL LEVO ALTERNATIVO

Replika De Martina in zaključni dokument - Prve reakcije: Cossutta (KPI) in Galloni (KD)

Socialistom socialistični program

Zdi se, kot če bi nekdo nenadoma odprl vrata in okna zakajane sobe, v kateri je že zaudarjalo in stopil na odprto, se naučil opojnega čistega zraka. Tako je PSI spet našla svoje bisto, svojo politično fiziognomijo. In kako se je vse to lahko zgodilo? Dvajset let po kongresu v Benetkah, leta 1956, se je prvič tako socialistično zasedanje zaključilo soglasno. Vsi so glasovali za najpreprostejši recept: socialistični stranki socialistični politični program.

Več kot eno desetletje je PSI opletala v kletki leve sredine, v katero je stopila s sicer dobrimi nameni — se pravi razširiti demokratične temelje družbe z vstopom socialističnih sil na oblast. Res smo našli nekaj pozitivnih rezultatov, toda konec koncev je vendar vse le pomagalo KD, da je s 40 odstotki glasov ohranila več kot 80 odstotkov oblasti. PSI je skratka podredila svoje poštene želje transformističnim operacijam stranke, ki je pod katoliško etiketo predstavljal strogo konservativne sile, nikakor pa ne katoliških množic.

S tem štiridesetletim kongresom se je PSI otresla te hipoteke. Opozumila se je in rekla demokraciji: »Ne dovolijo, odločno zavrnili vsakršno nadaljnje podrejanje.«

Sedaj stoji pred socialisti jasen cilj: z levičarsko stranko naraven cilj: z demokracijo metodami, torej soglasjem večine volivcev, daseč alternativno. Brez soglasja volivcev, opozarja De Martino, ni mogoče izgraditi socializma v demokraciji. To, česar se PSI lotiva, torej ni nič izjemnega. Levičarske stranke naj bi se polastile oblasti in pregale konservativne sile, ki se zbirajo okoli KD, v opozicijo, v sistem, ki predvideva možnost zamenjave strank na vladi. Vse to je namreč nekaj posebej naravnega v zahodni demokraciji, kot nas zadnja stoletja uče Angličji.

Seveda ni levičarska alternativa za vrati, sviri De Martino: treba si jo priboriti, dan za dnem, s trdnimi boji. Ob tem pa se postavljajo logična vprašanja: v kateri obliki, ki si ga postavljajo socialisti in komunisti, slednji v obliki »evrokomunizma«, ki je samostojen od Moskve in sprejema pluralizem.

Ni lahka, taka smer, tudi zaradi kontrasta med alternativno in zgodovinskim kompromisom. Slednja formula je v Italiji brez dvoma bolj realistična, navidezno tudi manj drzna v primerjavi z alternativno, obenem pa v večji meri dvoumna, kolikor sprejema kot zgodovinsko danost KD in ne drugih katoliških težej.

Brez komunistov tudi za socialistično alternativno ni mogoče, brez socialistov pa komunisti ne morejo priti do zgodovinskega kompromisa: to je dilema, ki jo nakazuje De Martino. Zato je potrebno med obema strankama odgovorno sočutje, ko bi treba usklajati dve formuli ali se opovedovati ene izmed dveh. Lombardi je kritiziral De Martinovo pretirano previdnost, predvsem zaradi kompromisov, ki jih poraja, kajti »socializem«, tako pravi, »deluje že v današnji stvarnosti in treba je to dejavnost samoposveščiti«. De Martino pa je Lombardiju odgovoril, da je zanesen, njak, ker ne računa s stvarnostjo in izpostavlja socialistične težnje mobilizaciji reakcionarnih sil, kot na Portugalskem.

Na koncu so med tema dvema tezama našli srednjo pot: PSI ne bo sodelovala v vladah, če te ne bodo odraz globokega političnega zasku — torej brez omejitve na levi — in se obvezuje samo za pobude, ki vodijo v politično smer alternative.

Tako se je 40. kongres PSI zaključil soglasno. To soglasje pa bi moralo v najkrajšem času prestati resen izpit v prihodnjih političnih bitkah. Ostane vsekakor pozitivno politično dejstvo, da se PSI po dolgem mrku vrača na pozornico s predlogom, ki ga je Italija, naveličana in sita demokratske obžestnosti, željno pričakovala.

MARIO DEZMANN

RIM, 8. — Socialisti se ne bodo vrnili v vladno do konca zakonodajne dobe, razen če KD ne sprejme njihovega predloga o »zasilni vladi« za izhod iz gospodarske krize. To vladno bi morali vsaj podpreti komunisti. Ker je pa le malo verjetno, da bo KD že na tem kongresu sprejela tak predlog, prevladuje med socialisti prepričanje, da bo z »mesecem kongresom« končala tudi zakonodajna doba, se pravi, da računajo na predčasne volitve. Na teh naj bi se pomerili, se ponovno sešli in nato sklepali o taktilni prihodnjih petih let. Tudi v tem primeru pa je za PSI jasno, da ne bo več sprejemala diskriminacije na levo, oziroma, ne bo sklepala zavezništva, ki bi kakorkoli bila v protislovju s osnovno smernico oblikovanja leve alternative: demokratskemu načinu vladanja. Besedo imajo sedaj demokristjani, ki se bodo zbrali v isti palači EUR čez dober teden dni, za Jožefovo.

Francesco De Martino

Pietro Nenni

To je, v bistvu, smisel zaključka zanimivega in bogatega 40. kongresa PSI, soglasno sprejetega zaključnega dokumenta in replike De Martina, ki je delegatom spregovoril v dopoldanskih urah.

De Martino je v svoji repliki bil mestoma polemichen z Lombardijem, katerega je posredno obtožil, da je »sanjač«, medtem ko morajo socialisti imeti trdna tla pod nogami. Levičarska alternativa ni za vrati, je poudaril De Martino, ker je za njih potrebno soglasje in predvsem odločna okrepitev socialističnih pozicij. Zato je De Martino še posebej omenil volitve in najust, da na prihodnjih volitvah podpre PSI tudi dober del katoličanov, ki so naveličani reakcionarne politike KD.

»In vendar moramo računati tudi s tem, je previdno dodal tajnik PSI, da ne vemo, kakšen bo rezultat volitev«. Zato si socialisti ne smejo »vezati roke« s trditvami, da ne bodo sodelovali v vladah, v katerih bi ne bila prisotna KPI.

De Martino je govoril o zgodovinskem kompromisu, katerega odločno zavrača, medtem ko ne nasprotuje taktični in prehodni varianti »političnega kompromisa«, ki naj bi se izražal v formuli zavezništva KPI - PSI - KD.

Skratka, naj sedaj KD pove, kaj hoče in na kaj pristaja. To je dobro razumel Zaccagninijev najtesnejši sodelavec, poslanec Galloni, ki je — po kongresu — izjavil, da se bo morala KD sočutiti z dejstvom, da je »končno zgodovinsko obdobje, ki je karakteriziralo demokristjansko vodilno vlogo v Italiji med 18. aprilom 1948 in 15. junijem 1975«. Sedaj prihajata dva predloga: socialistična alternativa in komunistični zgodovinski kompromis. V tem okviru mora KD najti svojo politično linijo, oziroma obogatiti svoja ljudska izročila. Doselej smo vladali, pravi Galloni, prepričani, da nas ne more nihče zamenjati na oblasti. To pa danes ne velja več.

Galloni je še dodal, da je volilni rezultat v tem smislu zelo pomemben, se pa bili predčasni volitve, ker bi bile v znaku ostrega spopada, medtem ko je treba o smeri bodoče politike razpravljati umirjeno in trezno.

Komunist Cossutta pa je izjavil, da je kongres PSI dokončno pokopal levi center, obenem pa napreduje vse sile, da bi postavil eno proti drugi linije alternative in zgodovinskega kompromisa. Cossutta je prepričan, da je nerazumevanje na obeh straneh verjetno tudi sad slabega poznavanja resničnega smisla teh dveh političnih perspektiv. Zato pa je pomembno, da obe delavski strani ti temi pogledita.

Vrnimo se k socialističnemu kongresu. Na večernem sejanju, ki je sledil dopoldanskim sejnim posameznim strankam, so delegati najprej soglasno potrdili dokument kongresa. Sestavila ga je posebna komisija na osnovi izhodišč De Martinovega po-

ročila in nekaterih popravkov, ki so jih vnesli Lombardi, Mancini in Bertoldi.

Izvolili so tudi, prav tako soglasno, imena 141 članov novega centralnega komiteja, ki je bil v dobrši meri (skoraj četrtino) obnove. Vanj so vključili tudi 11 izobražencev, ki niso člani »struj«. Med temi naj omenimo režiserja Strehlerja, Franca Rosija, zgodovinarja Tamburrana, Carla Ripa di Meana, arhitekta Portoghesija itd.

Po popoldanskem sestanku posameznih struj se je CK PSI sestel ob 20.30. Seja je vsega skupaj trajala četrte ure, kajti struje so v bistvu že sestavile svoje kandidatne liste, pred tem pa je bil sklenjen tudi načelni sporazum o »ključu porazdelitve« v vodilnih organih. Za tajnika je bil soglasno potrjen Francesco De Martino, medtem ko so Nennija proglasili za predsednika CK PSI s ploskanjem.

OBISK AMERIŠKEGA ZAKLADNEGA TAJNIKA V ITALIJI

Colombo in Simon navzkriž glede mezdne in davčne politike

Italijanski minister za zakladništvo je poudaril, da je mogoče zahtevati žrtve le ob soglasju družbenih sil

RIM, 8. — Danes popoldne je bilo na zakladnem ministrstvu srečanje med zakladnim ministrom Colombom in zakladnim ministrom ZDA Simonom. Sestanek je predvideval obravnavanje finančnih, gospodarskih in političnih vprašanj, ki so povezana s sedanjo svetovno gospodarsko konjunkturo. Popoldanskega srečanja se udeležili tudi generalni ravnatelji Banca d'Italia Ossola, generalni ravnatelj zaklada Ventriglia ter generalni ravnatelj ministrstva Palumbo. V jutranjih urah se je ameriški tajnik srečal z guvernerjem Banca d'Italia Baffijem. Na srečanju so bili navzoči tudi generalni ravnatelj Ossola, gospodarski svetnik predsednika ZDA Forda Seidman, ameriški veleposlanik v Italiji Volpe ter finančni ataše veleposlanstva ZDA Tempelman. Na srečanju so obravnavali nevezani obliki glavne gospodarske in monetarne mednarodne odnose.

Po popoldanskem srečanju je ameriški državni tajnik za zakladništvo izjavil, da se je s svojim italijanskim kolegom obširno pogovarjal o sedanjih gospodarskih vprašanjih. Še posebej je poudaril, da je treba poiskati rešitve v okviru prizadetih držav. V tem smislu je menil, da zad-

PARIZ, 8. — Francoska levica je danes v vsej svoji celoti dosegla dvojni zmago na prvih volitvah za izvolitve 1965 generalnih svetovalec (članov pokrajinskih svetov), ki so zadevale približno polovico celotnega francoskega volilnega zbora.

Če se doda 49,4 odst. glasov, ki sta jih skupaj prejeli socialistična stranka (ki je tako dokazala, da je še vedno v tem trenutku najmočnejša stranka v Franciji) ter komunistična partija je 6,2 odst. glasov, ki so jih prejeli kandidati strank in levi-

čarskih gibanj (levičarski radikali, PSU in razni drugi), potem je upravičeno da politični opazovalci menijo, da je opozicija precej več kot 55 odstotkov glasov ter da je sedanja vladna večina skupaj z raznimi drugimi gibanji desnega, sredinskega in levega centra izgubila vsaj 5 odstotkov glasov. To pomeni, da vladna koalicija v državi ne razpolaga več z absolutno večino glasov.

Po podatkih, ki jih je doslej posredovalo notranje ministrstvo so socialisti bili deležni največjega doliva novih glasov, kar je povzročilo pravcar pretres v skupinah, ki se sklicujejo na današnjo vladno večino. Ta potres je koristil neodvisnim republikancem, ki pripadajo Giscardovu krilu, sredincem reformatorjem in zmernežem, bil pa je v skodo degolistični UDR.

Po podatkih, ki jih je doslej objavilo notranje ministrstvo so neodvisni republikanci odločno izboljšali svoj položaj ter dosegli 8,6 odstotka

glasov (proti 5,1 v letu 1970). Centristi, reformatorji in zmerneži so izgubili v primerjavi s prejšnjimi volitvami ter padli od 26 na 20,6 odstotka. Degolisti pa so izgubili še precej več. Padli so od 15,64 na 10,5 odstotka.

Francoski socialisti niso morda nič pričakovali tega svojega novega uspeha. Svoje kandidate so predlagali v 86 odst. konvencij, kjer se je volilo, medtem ko so leta 1970 poravnali komaj 70 odst. volišč. Sedaj pa se je zgodilo, da so dobili skoraj dvakrat več glasov kot pred šestimi leti: 26,6 odst. nasproti 14,8 odstotka. Opazovalci menijo, da je treba pripisati ta socialistični uspeh njihovi navzočnosti v nekaterih kantonalnih strankah odstopila v korist posebnih komunističnih partij. Nadajše trdijo, da je socialistična stranka postala bolj živahna ter se bolj zavzela za uveljavljanje svojega programa ter s tem dosegla tudi večji vpliv na volitve.

Socialistični napredek pa vsekakor ni enakomeren. Stranka je sicer pridobila na kantonalnih volitvah nekaj novih položajev ter se je celo utrčila v nekaterih drugih okrožjih, kjer je tradicionalno navzoča, toda bila je deležna tudi nekaj porazov, posebno na jugu. Tu gre za vinogradniška področja na jugu Francije, posebno v pokrajini Carcassone. Gre za področja, kjer je prišlo v zadnjih časih do znanih spopadov (dva mrtva in več ranjenih) zaradi vprašanja prodaje vina v okviru EGS.

Tudi komunisti so pridobili 290 tisoč glasov v primerjavi z letom 1970, toda izgubili so nekaj točk pri odstotkih. Po zadnjih podatkih so padli namreč od 23,8 na 22,8 odstotka. Kljub temu pa opazovalci menijo, da je Marchaisjeva stranka pridobila na glasovih in praktično ni nič izgubila.

Če se doda 49,4 odst. glasov, ki sta jih zbrala socialistična in komunistična stranka se 6,2 odst. glasov, ki so šli kandidatom drugih strank in levičarskim kandidatom (levičarski kandidati, PSU in drugi), potem je na dlani, da je 55 odstotkov francoskih volivcev (okoli 30 odstotkov se jih je vzdržalo) glasovalo za levičarske stranke.

Te kantonalne volitve so bile izrazito politične, čeprav je šlo za izvolitev članov pokrajinskih svetov, ki ne morejo sprejemati dokončnih sklepov (prefektura so še vedno vladno telo, ki dokončno ukrepa), toda izredno pomembno je dejstvo, da se je francosko volilno telo izrazilo za levičarsko politiko.

Kot smo dejali, je sedaj v teku hud spekulacijski pritisk na funt sterling in v manjši meri tudi na francoski frank. Po jutranji hudi izgubi na vrednosti svoje valute je angleška državna banka sklenila, da poseže v znes. Ta poseg pa ni bil tako močan, da bi preprečil, da bi kvotacija funta sterlinga zdrsnila iz pod petih zahodnonemških mark.

Minister Colombo je bil pri svojih izjavah nekoliko zadržan, vendar pa je bilo čuti, da je pri pogovoru s svojim ameriškim sosesobnikom naletel na precejšnje težave. Poudaril je, da se je govorilo precej na splošno, toda ko je šlo za konkretno izvajanje neke določene politike, se je zataknilo. V bistvu je Colombo odgovoril Simonu, da v Italiji vlada ne more izvajati neke določene gospodarske politike brez pristanka političnih in sindikalnih sil. Kaj je pravzaprav zahteval Simon od italijanske vlade? V bistvu to: da je treba izvajati mezdno in davčno politiko, ki naj bi vplivala v največji meri in z vso gotovostjo na proizvodnost sistema. To pomeni, da bi morala italijanska vlada izvajati tako mezdno politiko, ki naj bi v največji meri skrčila proizvodne stroške na področju delovne sile (manjše mezde) ter nudila davčne olajšave kapitalistom. Gre, kot je razumljivo, za tipično reševanje krize po sedanjem ameriškem sistemu, se pravi za brezobzirno odpušcanje delavcev z delovnih mest, za racionalizacijo proizvodnje, znižanje davkov za kapitalistične podjetnike. Colombo je upravičeno izrazil svoj dvom v možnost izvajanja take politike v Italiji, ker pač ta ni odvisna samo od vlade, temveč od pristanka vseh družbenih sil.

Colombo je po sestanku s Simonom dejal, da se bo v kratkem sestali ministrski svet, ki bo obravnaval vprašanje italijanske ratifikacije pogodbe med državami OCSE za ustanovitev posebnega sklada za pomoč državam, ki se nahajajo v težavah s svojo plačilno bilanco.

Danes je menjava italijanske lire ostala približno na isti ravni kot prejšnji petek. Danes so kvotirali ameriški dolar za 798,6 lire proti 798,1. Nekoliko se je izboljšal položaj lire v primerjavi z nemško marko, ter s švicarskim frankom.

Zelo slab je bil danes položaj angleškega funta sterlinga, ki je v teh

italijanskim kolegom Colombom s katerim je razpravljal o vprašanjih, ki zadevajo izhod iz sedanje gospodarske in finančne krize. Simon je zahteval, naj bi italijanska vlada sprejela tipične deflacijske ukrepe (brezposelnost, davčne olajšave za podjetnike). Minister Colombo je trdil, da je taka politika v Italiji praktično neizvedljiva brez soglasja družbenih sil.

Kubanski premier Fidel Castro je odpotoval v Jugoslavijo v Bolgarijo. Pred odhodom sta s Titom izdala skupno sporočilo, v katerem je še posebej poudarjena solidarnost med kubanskim in jugoslovanskimi narodi in vloga, ki jo imata obe socialistični in nevrščeni državi.

DANES

so se končale s popolno zmago levice. Giscardova skupina je sicer pridobila nekaj glasov, toda vladna koalicija naj bi razpolagala, sodeč po delnih rezultatih nedeljskih volitev, le s 45 odstotki. Ta rezultat seveda še ni tak, da bi v vsakdanji praksi vezal pariško vlado, je pa pomemben za ves nadaljnji razvoj francoske republike.

V Rimu se je zakladni minister ZDA Simon sestel s svojim

italijanskim kolegom Colombom s katerim je razpravljal o vprašanjih, ki zadevajo izhod iz sedanje gospodarske in finančne krize. Simon je zahteval, naj bi italijanska vlada sprejela tipične deflacijske ukrepe (brezposelnost, davčne olajšave za podjetnike). Minister Colombo je trdil, da je taka politika v Italiji praktično neizvedljiva brez soglasja družbenih sil.

Kubanski premier Fidel Castro je odpotoval v Jugoslavijo v Bolgarijo. Pred odhodom sta s Titom izdala skupno sporočilo, v katerem je še posebej poudarjena solidarnost med kubanskim in jugoslovanskimi narodi in vloga, ki jo imata obe socialistični in nevrščeni državi.

PORAZ UDR IN RAZNIH DESNIČARSKIH GIBANJ

NA FRANCOSKIH KANTONALNIH VOLITVAH ZMAGA SKUPINAM LEVIČARSKKE KOALICIJE

Potres ni prizadel Giscardovih privrženecv - Socialisti v porastu, komunisti so obdržali svoje položaje

glasov (proti 5,1 v letu 1970). Centristi, reformatorji in zmerneži so izgubili v primerjavi s prejšnjimi volitvami ter padli od 26 na 20,6 odstotka. Degolisti pa so izgubili še precej več. Padli so od 15,64 na 10,5 odstotka.

Francoski socialisti niso morda nič pričakovali tega svojega novega uspeha. Svoje kandidate so predlagali v 86 odst. konvencij, kjer se je volilo, medtem ko so leta 1970 poravnali komaj 70 odst. volišč. Sedaj pa se je zgodilo, da so dobili skoraj dvakrat več glasov kot pred šestimi leti: 26,6 odst. nasproti 14,8 odstotka. Opazovalci menijo, da je treba pripisati ta socialistični uspeh njihovi navzočnosti v nekaterih kantonalnih strankah odstopila v korist posebnih komunističnih partij. Nadajše trdijo, da je socialistična stranka postala bolj živahna ter se bolj zavzela za uveljavljanje svojega programa ter s tem dosegla tudi večji vpliv na volitve.

Socialistični napredek pa vsekakor ni enakomeren. Stranka je sicer pridobila na kantonalnih volitvah nekaj novih položajev ter se je celo utrčila v nekaterih drugih okrožjih, kjer je tradicionalno navzoča, toda bila je deležna tudi nekaj porazov, posebno na jugu. Tu gre za vinogradniška področja na jugu Francije, posebno v pokrajini Carcassone. Gre za področja, kjer je prišlo v zadnjih časih do znanih spopadov (dva mrtva in več ranjenih) zaradi vprašanja prodaje vina v okviru EGS.

Tudi komunisti so pridobili 290 tisoč glasov v primerjavi z letom 1970, toda izgubili so nekaj točk pri odstotkih. Po zadnjih podatkih so padli namreč od 23,8 na 22,8 odstotka. Kljub temu pa opazovalci menijo, da je Marchaisjeva stranka pridobila na glasovih in praktično ni nič izgubila.

Če se doda 49,4 odst. glasov, ki sta jih zbrala socialistična in komunistična stranka se 6,2 odst. glasov, ki so šli kandidatom drugih strank in levičarskim kandidatom (levičarski kandidati, PSU in drugi), potem je na dlani, da je 55 odstotkov francoskih volivcev (okoli 30 odstotkov se jih je vzdržalo) glasovalo za levičarske stranke.

Te kantonalne volitve so bile izrazito politične, čeprav je šlo za izvolitev članov pokrajinskih svetov, ki ne morejo sprejemati dokončnih sklepov (prefektura so še vedno vladno telo, ki dokončno ukrepa), toda izredno pomembno je dejstvo, da se je francosko volilno telo izrazilo za levičarsko politiko.

Kot smo dejali, je sedaj v teku hud spekulacijski pritisk na funt sterling in v manjši meri tudi na francoski frank. Po jutranji hudi izgubi na vrednosti svoje valute je angleška državna banka sklenila, da poseže v znes. Ta poseg pa ni bil tako močan, da bi preprečil, da bi kvotacija funta sterlinga zdrsnila iz pod petih zahodnonemških mark.

Minister Colombo je bil pri svojih izjavah nekoliko zadržan, vendar pa je bilo čuti, da je pri pogovoru s svojim ameriškim sosesobnikom naletel na precejšnje težave. Poudaril je, da se je govorilo precej na splošno, toda ko je šlo za konkretno izvajanje neke določene politike, se je zataknilo. V bistvu je Colombo odgovoril Simonu, da v Italiji vlada ne more izvajati neke določene gospodarske politike brez pristanka političnih in sindikalnih sil. Kaj je pravzaprav zahteval Simon od italijanske vlade? V bistvu to: da je treba izvajati mezdno in davčno politiko, ki naj bi vplivala v največji meri in z vso gotovostjo na proizvodnost sistema. To pomeni, da bi morala italijanska vlada izvajati tako mezdno politiko, ki naj bi v največji meri skrčila proizvodne stroške na področju delovne sile (manjše mezde) ter nudila davčne olajšave kapitalistom. Gre, kot je razumljivo, za tipično reševanje krize po sedanjem ameriškem sistemu, se pravi za brezobzirno odpušcanje delavcev z delovnih mest, za racionalizacijo proizvodnje, znižanje davkov za kapitalistične podjetnike. Colombo je upravičeno izrazil svoj dvom v možnost izvajanja take politike v Italiji, ker pač ta ni odvisna samo od vlade, temveč od pristanka vseh družbenih sil.

Colombo je po sestanku s Simonom dejal, da se bo v kratkem sestali ministrski svet, ki bo obravnaval vprašanje italijanske ratifikacije pogodbe med državami OCSE za ustanovitev posebnega sklada za pomoč državam, ki se nahajajo v težavah s svojo plačilno bilanco.

Danes je menjava italijanske lire ostala približno na isti ravni kot prejšnji petek. Danes so kvotirali ameriški dolar za 798,6 lire proti 798,1. Nekoliko se je izboljšal položaj lire v primerjavi z nemško marko, ter s švicarskim frankom.

Zelo slab je bil danes položaj angleškega funta sterlinga, ki je v teh

italijanskim kolegom Colombom s katerim je razpravljal o vprašanjih, ki zadevajo izhod iz sedanje gospodarske in finančne krize. Simon je zahteval, naj bi italijanska vlada sprejela tipične deflacijske ukrepe (brezposelnost, davčne olajšave za podjetnike). Minister Colombo je trdil, da je taka politika v Italiji praktično neizvedljiva brez soglasja družbenih sil.

Kubanski premier Fidel Castro je odpotoval v Jugoslavijo v Bolgarijo. Pred odhodom sta s Titom izdala skupno sporočilo, v katerem je še posebej poudarjena solidarnost med kubanskim in jugoslovanskimi narodi in vloga, ki jo imata obe socialistični in nevrščeni državi.

legalne sindikalne ter politične organizacije. Stavko so oklicali v znak protesta zaradi krvavih dogodkov v Vitorii, kjer so ob veliki udeležbi ljudstva pokopali še četrto žrtev policijskega pokola. Pogreb je potekal brez incidentov, medtem ko je policija zelo ostro nastopila drugod. Pri tem je v kraju Basauri, pri Bilbao, ubila osemnajstletnega delavca. Vicente Anton Ferrero je bil ubit s strelom v glavo.

Medtem pa so v Madridu začeli sodno razpravo proti devetim članom UMD (demokratske vojaške zveze), ki po trditvah frankističnih oblasti šteje 500 pristavev med srednjimi in nižjimi častniki. Deseti obtoženec, voditelj UMD Jose Ignacio Dominguez pa živi v tujini in se je umaknil pred preganjalci. Za obtožence je javni tožilec zahteval kazni od 4 do 12 let ječe.

Pred sodnim zborom so prebrali obtožnico ter program ilegalne UMD. Med drugim ta organizacija zahteva povratek demokracije v Španiji in priznanje vseh političnih strank, vključno KP Španije, čeprav vabi UMD svoje pristaje, naj se ji pridružijo. Glede same španske vojske trdi UMD, da bi se morala specializirati in zaslužiti pristop Španije v NATO.

Moro zavrnil odstop Fabbrija

RIM, 8. — Predsednik vlade Aldo Moro je zavrnil odstop podtajnika v zakladnem ministrstvu, poslanca Fabbrija. Kot znano je Fabbri poravnul Moru svoj odstop v trenutku, ko mu je sodnik poslal sodno sporočilo, da je osumljen v zvezi s skandalom o vletrgovinah STAN DA, zaradi katerega so že zaprli ravnatelja podjetja. Fabbri je Moru sporočil, da zanika vse, obenem pa se je odpovedal parlamentarni imuniteti. Prav zato je Moro sklenil, da Fabbrijev odstop zavrne, v prepričanju, da je demokratski poslanec storil vse, da dokaže svojo nedolžnost.

Polemike zaradi delovne pogodbe kemijske stroke

RIM, 8. — Enotna sindikalna organizacija kemijskih delavcev FULC in združenje ASAP sta se sporazumela za novo delovno pogodbo za delavce javne kemijske industrije. Sporazum predvideva poviške v višini 8 odstotkov. Prav to je zbudilo polemiko, ki jo je zanetila vlada. Zakladni minister Colombo je naravnost dejal, da taki poviški »niso zdržni« za italijansko gospodarstvo in spomnil, da je vlada sklenila za leto »zamrzniti« vse mezdne poviške. Colombo je pri tem še dodal, da je najbolj optimistično upanje za letosnje leto porast narodnega dohodka za 1 ali 2 odstotka in da torej podpisana pogodba predstavlja nevarnost za gospodarsko stabilnost v državi.

Podobno, čeprav bolj megleno stališče, je zavzelo ministrstvo za javne soudeležbe, ki ga vodi Antonio Bisaglia.

Alfonso Gatto žrtev nesreče

GROSSETTO, 8. — Znani italijanski pesnik Alfonso Gatto je podlegel hudi prometni nesreči. Smrt ga je doletela v Toskani, na poti v Rim, kjer je živel zadnjih trideset let svojega življenja. »Mini morris«, ki jo je vozila njegova mlada asistentka Maria Minucci v materinem spremstvu, se je v vasi Capalbio, blizu zaselka La Torba, zaradi okvare na krmilu prevrnila s ceste. Pri tem sta se ženski le lažje ranili, medtem ko je priletni pesnik zadobil hude udarce v glavo. Nemudoma so ga prepeljali v najbližjo bolnišnico, kjer je kmalu zatem izdihnil. Zaman je bil vsak poskus, da bi ga odpeljali v kako rimsko bolnišnico ali v Sieno.

Alfonso Gatto je zadnja leta zaslovel predvsem kot izrazit surrealist. Rodil se je 1909. v Salernu. Prvo pesniško zbirko (Isola) je izdal, ko mu je bilo 23 let. Iz rojstnega Salerna se je kaj kmalu preselil v Firence, kjer se je zbližal z Vascom Pratolinijem. Skupaj sta v letih 1938-39 izdajala petnajstidnevnik »Campo di Marte«, v katerem je prihajal do izraza »florentinski hermetizem«. Pred tem je izdal drugo pesniško zbirko »Morto ai paesii«. Odtlej njegov pesniški opus ne pozna počitka, do današnjih dni.

Gatto je bil v predvojni letih izrazit antifasisti, pristaja KPI. Zaradi svoje politične usmeritve je predsedal dalj časa v ječi, po padcu fašizma pa se je pridružil partizanom. V povojnem obdobju se je oddaljal od komunistične partije in zavezal na levičev svoje neodvisno mesto. Za njim žaluje vsa napredna italijanska kultura.

Tito in Fidel Castro pred slovesom

ŠTEVILNE PROSLAVE V MESTU IN NA PODEŽELJU

Vseproso so proslavljali mednarodni praznik žensk

V nekaterih krajih so se ženske poklonile spominu padlih v NOB s polaganjem vencev

V okviru proslav ob mednarodnem ženskem prazniku so bile sinoči, pa tudi v prejšnjih dneh, razne slovesnosti v številnih krajih, tako v mestu in predmestjih, kot na podeželju. Ženske so z manjšimi ali večjimi prireditvami poudarile pomen tega praznika ter podčrtale svojo družbeno vlogo ter svojo pravico, ki jim jih še marsikje pri nas in v svetu kratko. V številnih krajih so se ob tej priložnosti poklonile spominu padlih v NOB s polaganjem vencev pred spomeniki ter se ob tem spominile na neizmeren delež, ki so ga v tem boju dale ravno ženske.

V nekaterih krajih so proslavljali že v soboto. Večje prireditve s kulturnim sporedom so bile v Dolini, Prebenu in Makoljah. V Prebenu in Makoljah je pel oktet «Majnica», v Dolini pa moški pevski zbor «V. Vodnika». Kraji nastop so imeli srednješolski in taborniki. Priložnostni govor je imela Ester Kočvar. V nedeljo so proslavljali 8. marec na stadionu «Prvi maja» pri Sv. Ivanu, kjer je bil spored z glasbenimi in pevskimi točkami in kjer sta govorili Nadja Pahor in Ester Pacor. Proslavo so priredili tudi v krožku «Vostok» v Podgorju.

Posebno živahno in slovesno je bilo včeraj. Skoraj v vsaki vasi so se ženske zbrale ter praznovali. Priložnostni govorom so v marsikaterem kraju sledili kratki kulturni sporedi in nato petje in ples. Razne slovesnosti so bile tudi v večjih ali manjših podjetjih, kjer so zaposlene tudi ženske. Takšna slovesnost je bila včeraj popoldne tudi pri Založništvu tržaškega tiska, kjer so ženske pripravile prijazno srečanje z zakusko. O pomenu praznika je spregovorila Breda Pahor, nakar je uslužbenkam in uslužbenecem podjetja zaigral odlični ansambel «Pomlad».

Tudi uslužbenke občine Doline so včeraj proslavljale. Uprava jim je dala dve uri dopusta in jim poklonila rdeče nagelje, delovni kolegi pa so jim pripravili zakusko. Občinske uslužbenke so nato ponesle vence na občinski spomenik in počestile ga z enominutnim molkom. Na svojevredni način je počestila praznik žensk nabavščica občinske uprave, katere predstavniki z županom škernom na čelu so obiskali vse otroške vrte v občini.

V zgonski občini se je praznično vzdušje začelo že v soboto s krajevnimi proslavami v Gabrovu. Sledile so pri Brisčih. Sinoči osrednja prireditev na je bila zaradi slabe vremena preložena na poznejši datum. Proslave s priložnostnimi govori, krajsimi kulturnimi nastopi ter z glasbo, petjem in plesom so bile sinoči tudi v Praprotnu, na Opčinah, v Trebach, Padričah, Bazovici in v škodnju, Rojnu, Miljah, Camporah.

SAMOMOR, NESREČA ALI UMOR?

UTOPLJENKA PRI ROVIGU JE BILA DOMA IZ TRSTA

Gre za 45-letno Noemi Zardi por. Cerniava iz Ul. Carducci 28

Ženska, katere truplo so karabinjerji iz Adrije našli 20. februarja v močvirju Polesine pri Rosolini v bližini Roviga, je dejansko 45-letna Noemi Zardi por. Cerniava, rojena v Ogledju, ki je živevala v Trstu v Ul. Carducci 28. Truplo je opazil neki ribič, ki je o tem takoj obvestil karabinjerje. Ti sprva niso našli ničesar in sele po natančnem pregledu področja, pri čemer je sodelovala tudi enota s helikopterjem, so našli truplo. Po najdbi pa so se morali karabinjerji spoprijeti z veliko neznanko: kdo je utopljena? Obdukcija je namreč pokazala, da je ženska utonila; na telesu ni bilo nobenih vidnih znakov nasilja, pri čemer bi lahko sklepali, da gre za umor, čeprav karabinjerji niso izključili te možnosti. Ženska ni imela pri sebi nobenega dokumenta in iz oblačil ni bilo mogoče sklepati, odkod prihaja. Edina sled, s katero so razpolagali preiskovalci, je bil poročni prstan, na katerem je bilo vgrajirano ime Emilio in datum 26. 10. 1968. Te podatke so posredovali vsem karabinjerskim postojam in Italiji in karabinjerski podčastnik Leonard je po večdnevni iskanju ugotovil, da sta se ti stega dne poročila v zgonski cerkvi Emilio Cerniava in Noemi Zardi. Karabinjerji so že vedeli za prijavo, ki jo je Cerniava vložil 16. februarja, to je štiri dni po izginotju njegove žene. Povezali so oba dogodka in njihovo sklepanje, da sta Zardijeva in utopljena ista oseba, je bilo pravilno: Cerniava je namreč včeraj po ogledu trupla na zavodu za sodno medicino v Padovi potrdil, da je utopljena njegova žena.

Vprašanje je, kaj je delala ženska v Polesineju. Zardijeva je imela sorodnike v Furlaniji, točneje v kraju Papariano di Fiumicello, v kraju, kjer so našli njeno truplo, pa ni poznala nikogar. Res je bila v zadnjem času nekoliko živahna in je zato jemala pomembnejša sredstva, vendar pa ni zadosten vzlog, da bi si tako daleč od doma in na dokaj nenavaden način vzela življenje. Prav zato se karabinjerji še niso izrazili in dopuščajo

Pokrajinski kongres PSDI

V nedeljo je bil v našem mestu pokrajinski kongres socialdemokratske stranke, na katerem so izvolili tri tržaške delegate na vsedržavni kongres PSDI, ki se bo začel čez nekaj dni v Firencah. Izbrani so bili namestnik komisarja federacije odv.

VČERAJ NA TRGOVINSKI ZBORNICI

Umestitev komisije za volitve v seznam kmetijskih podjetnikov

Kmečko zvezo zastopata Dušan Kodrič in Lucijan Volk
Poudarjena zahteva po polni uveljavitvi slovenščine

Včeraj je ravnatelj tukajšnjega urada Službe za poenotene kmetijske prispevke dr. Martone, ki predsejudo po pooblastitvi delnega odbora, umestil na sejo župniške trgovinske zbornice posebno komisijo, ki ji je naloga pripraviti volitve za uradni seznam kmetijskih podjetnikov. Komisijo sestavljajo, poleg predsednika, predstavnika Kmečke zveze Dušan Kodrič in Lucijan Volk, predstavnik Zveze neoposrednih obdelovalcev tehnični izvedenec Paolo Larighi in Edvard Zerjal, ter predstavnik sicer redkih veleposrednikov ing. Tombesi, ki je opravil svojo odločitev.

Seja je bila zelo kratka, ker sta predstavnika Kmečke zveze najprej izločili v poseben prostor, kjer sta se pogovarjala. Nato sta predstavnika Kmečke zveze izjavila, da bosta od tistega trenutka dalje uradno spregovorila samo v slovenščini in da je vsaka naša strokovna organizacija za izvedbo volitev; ves postopek mora potekati v slovenščini (od lepavok do vseh listin in glasovnic), volitve morajo biti izvedene na način in v času, da bo omogočena udeležba vseh upravičencev.

Nato sta predstavnika Kmečke zveze izjavila, da bosta od tistega trenutka dalje uradno spregovorila samo v slovenščini in da je vsaka naša strokovna organizacija za izvedbo volitev; ves postopek mora potekati v slovenščini (od lepavok do vseh listin in glasovnic), volitve morajo biti izvedene na način in v času, da bo omogočena udeležba vseh upravičencev.

Nato sta predstavnika Kmečke zveze izjavila, da bosta od tistega trenutka dalje uradno spregovorila samo v slovenščini in da je vsaka naša strokovna organizacija za izvedbo volitev; ves postopek mora potekati v slovenščini (od lepavok do vseh listin in glasovnic), volitve morajo biti izvedene na način in v času, da bo omogočena udeležba vseh upravičencev.

Zaigralna steklenica na sedež «Lotta continua»

Tržaška sekcija levičarske izvenparlamentarne skupine Lotta continua je postala včeraj ponovi že drugi cilj napada fašističnih skrajnežev, ki so zagnali v vežo poslopja v Ul. Molino a vento, kjer ima sedež omejena organizacija, zaigralno steklenico. V tiskovnem poročilu, ki nam ga je poslalo tajništvo Lotta continua piše, da na srečo steklenica ni eksplodirala in tako ni bilo večje škode. Poročilo tudi odločno obsoja dejavnost prevratniških fašističnih skupin in poziva demokratično javnost k budnosti.

Zaplenjen film «Camp 7 - Lager feminile»

Na zahtevo državnega pravdnika iz Bologne so agenti komisariata javne varnosti s Trga Dalmazia včeraj dopoldne zaplenili v kinematografu Eden film «Camp 7 - Lager feminile», ker gre, kot pravi uradni motivacija zaplembe, za «delo opolzke vsebine, ki spodbuja k nasilju».

Požar v Ul. Pagano: priletna zrakca brez strehe

Včeraj popoldne je izbruhnil požar v hišici v Ul. Pagano 35, kjer živi priletna zrakca Micol. Na kraj so nemudoma prihiteli tržaški gasilci, kljub njihovu takojšnemu posegu pa so plameni skoraj popolnoma uničili streho in podstrešje enonadstropnega poslopja; škoda je precej visoka, še najhuje pa je, da sta se moralna zakonca zateči k sorodnikom, ker je treba hišico skoraj povsem prenoviti, preden se bosta zakonca lahko spet vselila.

Berce in bivši občinski odbornik Lanza, ki pripadajo struji «iniziativa socialista», in Benna za strujo «sinistra socialdemocratica». Struja, ki se sklicuje na desničarska stališča posl. Pretija, ni prejela zadostnega števila glasov in torej ne bo imela krajevnih zastopnikov na rimskem kongresu.

Na pokrajinskem kongresu, ki sta mu predsedovala Oberdan Pierandrei in Ottorino Bressan, sta bila navzoča izredni komisar tržaške federacije posl. Nicolazzi in predstavnik vsedržavnega vodstva posl. Di Giesi.

MARČNI SNEG JE VČERAJ POBELIL TRŽAŠKO OKOLICO

Mesto in okolice je včeraj znova pobelil sneg. Po mrzli burji, ki je nekaj dni opozarjal, da zima ni še popolnoma minila, se je včeraj vreme umirilo. V jutranjih urah je sicer zeblo — temperatura se je v mestu spustila na ničlo, na Krasu pa še nižje — vendar smo upali, da se bo izza oblačov prikazalo sonce. Namesto sončnih žarkov pa so se z neba spustile snežinke, ki so razveselile najmlajše, saj je to šele drugi sneg v letošnji zimi.

S snegom so se pojavile tudi težave v prometu. Avtobusi na nekaterih mestnih progah — 2, 38 in 40 — so morali voziti z verigami in ponekod je bila cesta pokrita s tanko plastjo ledu. Na srečo ni bilo hujših prometnih nesreč, le nekaj trenj brez težje ranjenih. V urah, ko poročamo, na Krasu še vedno sneži, stanje pa ni zaskrbljujoče, razen če ponovi temperatura na pade, kar bi povzročilo hudo poledico.

PRI MINISTRU SARTIJU Kmalu v Rimu sestanek za SSG

V nedeljo je bil na obisku v Trstu Franz De Biase, generalni direktor gledaliških dejavnosti in šef kabineta Ministrstva za turizem in prireditve. De Biase je bil gost Italijanskega stalnega gledališča, kjer je imel tudi razgovore z ravnateljem Stalnega slovenskega gledališča Benediktom, ki mu je ponovno predložil nevrzdno stanje slovenske gledališke ustanove v zvezi z njenim statusom, in neustreznost državnih podpor. De Biase se je obvezal za organizacijo takojšnjega sestanka vseh prireditelj pri ministru Sartiju v Rimu. V odgovor na pozdrav tržaškega župana Vna Spacintija, ki je pred zastopniki upravnega sveta, igralcev in sindikalnih organizacij Italijanskega stalnega gledališča, prikazal težki položaj tržaških gledališč in še posebno kritično stanje Stalnega slovenskega gledališča in se priporočil za ureditev njegovega statusa, je generalni direktor in šef kabineta ministra objubil, da bo na skorajšnjem sestanku v Rimu prišlo do končne rešitve.

Gledališča

VERDI
V petek ob 20. uri (red A/B) premiera Donizettijeve opere «Lucia di Lamermoor» v izvedbi beneškega gledališča «La Fenice». Vodi O. de Fabritius, režija A. Fassini. Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

ROSSETTI
Ob 20.30 uri «red prvi terek» Havelova «Beraška opera». Rezervacije za vse predstave do 12. marca.

AVDITORIJ
Od 11. do 14. marca «Nella giungla della città», B. Brecht. Coopera Teatro Uomo. Rezervacije pri osrednji blagajni. Veljajo odrezki Rassegna. Abonenti 30 in 20 odst. popusta.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu sporoča, da bo v sredo, 10. marca, ob 18.30 v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu drugo predavanje iz ciklusa «O slovenski glasbi». Predaval bo prof. dr. Jože Silvec o slovenski glasbi od srede 18. stoletja do začetka 20. stoletja. Vabimo ljubitelje glasbe, posebno pa mladino.

Na Opčinah pogreb prof. Jožeta Peterlina

Na Opčinah je bil včeraj popoldne pogreb prof. Jožeta Peterlina, ki se ga je udeležilo veliko ljudi iz vseh krajev zamejstva. Med množico so bili tudi številni dijaki in predstavniki nekaterih organizacij. Pred mrtvašnico se je njegovemu spominu poklonil tudi župan Spacintija. V openski cerkvi, kjer je bil verski obred, so se od popokajnice postavlili z govori župnik Viljem Zerjal, predstavnik Slovenske skupnosti dr. Drago Stoka in predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice dr. Kazimir Humar. Na pokopališču je spregovoril še Miro Opelt v imenu Radijskega odra.

Darovi in prispevki

V spomin na pok. Marijo Mevlja daruje Pepina Mahnič, Sonja, Sandra in Evica 20.000 lir za dom handikapiranih na Opčinah.

Nomesto cvetja na grob prof. Jožeta Peterlina darujejo Albina, Rada in Marčeta 10.000 lir za šolsko blagajno šole F. Levstika.

Nomesto cvetja na grob Marije Mevlja daruje Marija Kralj 3000 lir za PD Lipa.

V spomin Livija Jankoviča daruje Ida Kufersin 2000 lir za PD I. Cankar.

V spomin na msgr. Ivana Omerosa in prof. Jožeta Peterlina darujeta Zora in Libero Polojac 10.000 lir za šentjakobsko kulturno društvo in 10.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

Nomesto cvetja na grob Marije Mevlja darujeta družina Andrej Pečar 5000 lir za dom handikapiranih na Opčinah.

V počastitev spomina gospoda Ivana Omerosa darujeta Roža Stefančič 5000 lir, Santina Driussi 2000, Lojze Debelis 20.000, Giustina Perosa.

Slovo od Livija Jankoviča

Velika množica se je včeraj poslovala od Livija Jankoviča, ki mu je zla usoda vse prežgodelj pretrgala nit življenja. V dolgi vrsti starih sorodnikov in znancev, prijateljev in stanovskih tovaršev, ki so ga spremljali na zadnji poti ob številnem cvetju, so se marsikomu, kot otroku, orosile oči. Vsem je bila še pred očmi njegova žilava postava,

njegova živahnost ter želja po življenju in se zato nihče, tudi ob poslednjem slovesu, ni mogel sprijazniti z grenko stvarnostjo. Ti izrazi gnenosti so izpričali, kakšna je bila njegova priljubljenost ne le pri Sv. Jakobu, kjer je živel in se ga vsi poznali, in ne le med stanovskimi tovarši, ki ga bodo ohranili v trajnem spominu, temveč daleč naokrog.

TRŽAŠKA POKRAJINA

razpisuje javen izpitni natečaj za tri mesta bolniške asistentke za obiskovanje pacientov, enega za pokrajinsko psihiatrično bolnišnico ter dve za tržaško središče mentalne higijene, in sicer za kariero v okviru tehničnega osebja, parameter 180.

Prošnje na kolkovanem papirju po 700 lir, naslovljene na predsednika tržaške pokrajine, morajo dospeti na naslov do 12. ure 24. aprila tekočega leta in morajo biti opremljene z vsemi potrebnimi dokumenti.

Taksa v znesku 200 lir se naslovi na pokrajinskega blagajniškega zakladnika (Trst, Ul. Nordio št. 11). Začetna letna plača znaša 4.728.000 lir in je v fazi izboljšav, predvidevajo se pa periodični dveletni povški v višini 9,5% za nemejeno število povškov. Ter povška v višini 11,5% po 4 letih ter 12% po 10 letih, k čemu je dodati še letni bolnišniški dodatek v višini 60.000 lir, nadalje po 300 lir doklade za nevarno delo za vsak delovni dan, posebno dopolnilno doklado ter morebitne dodatke družinskih dokladov v višini, kot jih predpisuje zakon.

Natečaja se lahko udeležijo italijanski državljani, ki so uspešno dokončali prvo stopnjo srednje šole na katerikoli šoli v republiki Italiji ali z diplomom, o kateri govorijo člen 136 enotnega zakona o zdravstvu in ki so bili na dan 20. januarja 1976 stari od 18 do 35 let, razen izjem, ki jih predvideva zakon. Natečaja se lahko udeležijo ne glede na že omenjene starostne omejitve zdravstvene asistentke obiskovalke, ki so bile na dan 31.1.1976 v službi vsaj tri leta pri pokrajinski psihiatrični bolnišnici ali pa pri tržaškem središču za mentalno higieno in imajo kvalifikacije o katerih je govor, ter vse druge rekvizite.

Podrobnejše informacije pri generalnem tajništvu Tržaške pokrajine v Trstu, v Ulici Geppa št. 21/II. nad.

Predsednik dr. Michele Zanetti

Kino

Ariston 16.00 «Cuore di cane», režija Lattuada, barvni film za vse.

Mignon 16.00 «My fair lady», barvni film za vse.

Grattacielo 16.00 «Gioventù bruciata», igra James Dean, Natalie Wood. Fenice 16.00 «Soldato di ventura». Barvni zabavni film. Igra: Bud Spencer. Film je režiral P. Festa Campanile.

Excelsior 15.00 «Iacuzzi». Igra Robert Mitchum. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Nazionale 16.00 «Uomini e squali». Barvni dokumentarni film.

Eden 16.00 «Magia erotica». Igra Annie Friedmann. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Ritz 16.00 «San Pasquale Baylone». protettore delle donne, prepovedan mladini pod 14. letom, igra Lando Buzzanca.

Aurora 16.30 «Una sera ci incontrammo». Igra Johnny Dorelli.

Cristallo 16.00 «Una volta non bastava». Igrajo: K. Douglas, G. Hamilton, D. Raffin. Barvni film. Mladini pod 14. letom prepovedan.

Capitol 16.00 «L'anatra all'arancia». Barvni film. Igrata Monica Vitti in Ugo Tognazzi.

Moderno 16.30 «Lo zingaro». Igrata: Alain Delon, Annie Girardot. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Filodrammatico 16.00 «Morbosità». Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Ideale 16.00 «Le quattro croci di El Paso». Igrata Pedro Armendariz in Jane Sullivan. Barvni film.

Impero 16.00 «Son tornate a fiorire le rose». Barvni film za vse. V sredo: 16.30 «La novizia», igra Gloria Guida, barvni film, strogo prepovedan mladini pod 18. letom.

Vittorio Veneto 16.30 «L'uomo del clan». Igra Richard Burton, prepovedan mladini pod 14. letom.

Radio 16.00 «La vergine di Norimberga». Igra Rossana Podesta. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Astra 16.30 «La tigre di Eschnapur». Abbiazia 16.00 «Licenza di uccidere». Volta (Milje) Danes zaprti. Jutri ob 16.00 «La spada nella roccia». Barvna risanka Walt Disneya.

Včeraj-danes

Danes, TOREK, 9. marca FRANČIŠKA

Sonce vzhide ob 6.29 in zatone ob 18.03 — Dolžina dneva 11.33 — Luna vzhide ob 10.53 in zatone ob 1.27. 40 MUČENCEV

Vreme včeraj: Najvišja dnevna temperatura 4 stopinje, najnižja —1,2 stopinje, ob 19. uri 1,3, zračni pritisk 1014,1 mb ustaljen, vlaga 98 odstotna, brez vetra, nebo rahlo pooblačeno, sneg pomešan z dežjem 2,8 mm, mornje mirno, temperatura morja 7,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 8. marca 1976 je umrlo 15 oseb.

Umrli so: 74-letna Elisa Gregori por. Ferro, 74-letna Luigia Bisiani vd. Azzoni, 64-letni Jože Peterlin, 81-letna Alda Baviera vd. Riemschnig, 73-letni Gaetano Schillani, 71-letni Giuseppe Savi, 1 dan star Enrico Moretti, 77-letna Leonilda Wessig vd. Perucci, 54-letni Ivan Andlovic, 53-letni Rodolfo Poropat, 56-letni Giorgetti Sulligoi, 89-letna Ernesta Taurav vd. Rebul, 77-letna Anna Agolanti vd. Martingano, 67-letni Francesco Mazzoccola, 84-letni Ruggero Daneš.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Biasoletto, Ul. Roma 16; Davanzo, Ul. Bernini 4; Al Castoro, Ul. Cavana 11; Sponza, Ul. Montorsino 9.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Vielmetti, Borzni trg 12; Al Centauro, Ul. Rossetti 33; Madonna d. Mare, Largo Piave 2.

SLOVENSKO AMATERSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

DARIO FO
BURKASKI MISTERIJ
(Mistero buffo)
Burkasta storija v dveh delih
Prvič v slovenščini

Predstave v dvorani PD «I. Cankar», Ul. Montecchi 6.

Premiera:
V petek, 18. marca, ob 20.30.

Ponovitvi:
V soboto, 20. marca, ob 20.30.
V nedeljo, 21. marca, ob 18. uri.

GLASBENA MATICA — TRST Sezona 1975-76 Sedmi abonmajski koncert

V petek, 12. marca, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

ORKESTER GLASBENE MATICE

Dirigent: Oskar Kjuder
Solist: Miha Pogačnik, violina

Rezervacije in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice (tel. 418-605) in eno uro pred začetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - TRST

ALDO NICOLAJ

STARA GARDA

tragikomedija v dveh dejanjih

Prevod Borut Trekman
Scena in kostumi Edvard Zajec
Režija MARIO URSIČ

V petek, 12. marca, ob 20.30 v Ljudskem domu v TREBČAH.

V nedeljo, 14. marca, ob 17.30 v Ljudskem domu v SV. KRIZU.

SLOVENSKI KLUB

danes, 9. marca ob 20.30

MAKS ZADNIK

PROBLEMI IN VTISI S PROCESA O RIŽARNI

Vabljeni!

POTOVALNI URAD «AURORA»

priredi za veliko noč — od 16. do 19. aprila — izlet z letalom

v PARIZ

cena 120.000 lir.

Informacije in vpisovanje pri potovalnem uradu «Aurora», Ul. Cicerone 4, tel. 60-261.

Izleti

Taborniki RMV priredijo v petek, 19. marca, avtobusni izlet na sneg v Očvjo vas. Vabljeni so člani, starši, prijatelji, znanci in bivši člani. Vpisnina 2.000 lir.

Mali oglasi

VSA ZAVAROVANJA — neugodno — življenjsko — požar — avto in ostala vam nudi SVAB C. AGENCIJA GENERALI Općine, Ul. Salici 1, tel. 211-489.

Dne 8. marca je preminil naš dragi

IVAN ANDLOVIC

Pogreb bo danes, 9. marca, ob 12. uri, iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalostno vest sporočajo žena Vida, hčere Klara, Elizabeta in Marija Gračica, mama, sestre in drugi sorodniki

Trst, 9. marca 1976
(Občinska pogrebna služba, Ul. Zonta 7/C)

ZAHVALA

Vsem, ki so ob izgubi našega

LIVIA JANKOVIČA

sočustvovali z nami, dragega pokojnika spremili na zadnji poti in se ga spomnili

PO OBJAVI USTREZNEGA ODLOKA V URADNEM VESTNIKU

Z državnih na deželne organe vrsta dodatnih pristojnosti

Širša avtonomija na področjih socialnega skrbstva, kulture, gospodarstva, prometa, javnih del, urbanistike in strokovnega izobraževanja

V Uradnem vestniku z dne 3. marca je bil objavljen odlok predsednika republike, ki uvaja nove pristojnosti za deželo Furlanijo-Juljsko krajino. Ustrezni ukrep je pred časom sprejel ministrijski svet, in sicer na osnovi predlogov, ki jih je pripravila paritetna komisija, sestavljena iz predstavnikov osrednje vlade in deželne uprave Furlanije-Juljske krajine.

Odlok sestoji iz štirinajstih poglavij in 46 členov, v katerih je predelana materija, za katero so bili doslej pristojni osrednji ali periferni organi države in ki preide sedaj v pristojnost naše dežele. Furlanija-Juljska krajina bo namreč po novem imela večje pristojnosti kot zaveda podeljevanje javne pomoči, delovanje mestne in podeželske policije, kulturnih ustanov, knjižnic in muzejev lokalnega in deželnega značaja, šolsko skrbstvo, higieno in zdravstvo, promet in notranje pomorske zveze, turizem in gostinstvo, industrijo in trgovino, cestno omrežje, vodovode in javna dela deželne države, urbanistiko in strokovno izobraževanje.

Odlok se nanaša tudi na vprašanja, ki zadevajo državni demanji, nadzorstvo nad upravnimi akti deželne uprave in nad akti, za katere

je deželna uprava prepustila nadzorstvo drugim ustanovam. V tem okviru bo odslej deželna uprava pristojna za delovanje pokrajinskih zdravnikov in živilozdravnikov, pokrajinski svetov za zdravstvo, pokrajinski odborov za usklajevanje bolnišniških dejavnosti, za delovanje komisij, ki nadzorujejo psihiatrične bolnišnice, dalje za delovanje pokrajinskih konzorcijskih za boj proti jetiki, pokrajinskih odborov za boj proti malariji, bolniških izpostav za spolna obolenja in podobno.

Kar zadeva promet, bo dežela po novem pristojna za delovanje urada za civilno motorizacijo (sodišča za preizkušanje vozil pa bodo ostala še naprej pod državnim okriljem). Dežela bo nadalje pristojna za delovanje rudarskega okoliša s sedežem v Trstu, čeprav bo ta ostal še naprej v državni režiji. Na področju javnih del bo dežela pristojna za delovanje deželnega skrbništva za javna dela in za delovanje nekaterih drugih uradov, na področju strokovnega izobraževanja pa bo dokončno prevzela v lastno režijo delovanje ustanov EN ALC, INAPLI in INIASA.

Vse te pristojnosti bodo prešle na deželno upravo v trenutku, ko bo stopil v veljavo državni zakon,

s katerim bodo določene norme za finančno kritje vseh novih obveznosti, ki jih država prepušča deželni upravi.

Gianni Agnelli 31. marca v Trstu

Rednega občnega zbora Združenja industrijev tržaške občine, ki bo v gledališču Rossetti 31. marca, se bo udeležil tudi predsednik vsedržavnega združenja industrijev odv. Gianni Agnelli. Glavno poročilo bo imel predsednik pokrajinskega združenja odv. Marcello Modiano. Med svojimi obiskom v Trstu si bo Agnelli ogledal tudi tovarno Grandi Motori pri Boljuncu, ki sta jo zgradila državna družba IRI in Fiat.

Formalizirana preiskava o «primeru Hausbrandt»

S predajo aktov preiskovalnemu uradu tržaškega sodišča je namestnik državnega pravdnika dr. Coassin uradno zaključil prvi del preiskave o poskusu ugrabitve tržaškega industrijskega Roberta Hausbrandta. Do predaje aktov je prišlo v soboto popoldne, to je nekaj dni pred zapadlostjo roka: po zakonu mora namreč namestnik državnega pravdnika odrediti hitri sodni postopek ali pa s predajo aktov formalizirati preiskavo največ 40 dni po dogodku, rok pa zapade danes. Sedaj bo moral preiskovalni urad določiti, kateri od dveh preiskovalnih sodnikov bo vodil preiskavo: dr. Fermo ali dr. Serbo.

Včeraj je bil v Trstu uradni bralilec Roberta Bertolija, ki so ga 29. januarja zvečer karabinjerji ranili in zadržali na vrtu Hausbrandtove vile, odvnetnik Sorgato, eden najbolj znanih beneških odvnetnikov. V Trstu je namestnik državnega pravdnika dr. Coassin že pred časom izdal zaporni nalog, a je niso še prišli. Odv. Sorgato je med drugim potrdil mnenje, da je šlo za poskus tativne umetniških slik Hausbrandtove kolekcije ali v najslabšem primeru za poskus ropu, nikakor pa ne za poskus ugrabitve. To domnevo potrjuje več okoliščin, med drugim tudi dejstvo, da imata glavna obtožena, Bertoli in Cattarin, večji zbirki (ukradenih?) umetniških slik in da so na vrtu Hausbrandtove vile našli tudi posredne rezi, s katerimi tatovi jemljejo slike iz okvirov, ne da bi jih poškodovali.

Ob tej priložnosti se je sestal z odv. F. Amodeo in odv. Padovaniem, ki v Trstu zastopata Bertolija in njegovo ženo Roso Padovano, za katero je dr. Coassin že pred časom izdal zaporni nalog, a je niso še prišli. Odv. Sorgato je med drugim potrdil mnenje, da je šlo za poskus tativne umetniških slik Hausbrandtove kolekcije ali v najslabšem primeru za poskus ropu, nikakor pa ne za poskus ugrabitve. To domnevo potrjuje več okoliščin, med drugim tudi dejstvo, da imata glavna obtožena, Bertoli in Cattarin, večji zbirki (ukradenih?) umetniških slik in da so na vrtu Hausbrandtove vile našli tudi posredne rezi, s katerimi tatovi jemljejo slike iz okvirov, ne da bi jih poškodovali.

Mario Fantini - Sasso in Ladi Dornik sta v imenu pokrajinskega odbora ANPI - VZPI pozdravila vse prisotne, prvi v italijanski, drugi v slovenski. Povedala sta, da je pokrajinska partizanska zveza zadovoljna, da prihaja do teh svečanosti, da bodo prvi sledile druge, in sicer postopoma, ko se bosta italijanska in jugoslovanska vlada sporazumeli. Oba sta poudarila, da se je že v borbi skovalo prijateljstvo in da se prijateljski stiki še bolj utrjujejo po podpisu pogodbe v Osimu. Omenila sta, da so se v sklopu jugoslovanske partizanske vojske bili bodisi tukajšnji prostovoljci, kakor tudi vojaški italijanske vojske, ki so se v raznih krajih Balkanskega polotoka pridružili partizanom.

Generalni konzul SFRJ v Trstu Ivan Renko je nato izrekel zahvalo tržaški občini in pokrajinskemu odboru ANPI - VZPI, ki sta priredila svečanost. Obdobje partizanske borbe je bilo tako izjemno, je dejal Renko, da je zapustilo trajne sledove v ljudeh in v zgodovini celotnega. Po tridesetih letih niso zasenečeni takratni dogodki. Omenil je tudi proces proti zločincem Ržarnev, dejal je, da ne more biti moralnega zakona, ki bi nacistične in fašistične krivnike opustil. V naših krajih je imela narodnovobodilna borba poseben pomen, je dejal predstavnik jugoslovanske vlade. Slovenci in Italijani so odpravili nacionalizem, prišlo se je novo obdobje prijateljskega in tovariškega sožitja in spoznavanja; takrat je bila dana podlaga za prijateljstvo, ki je bilo kronano s pogodbo v Osimu.

Generalni konzul SFRJ v Trstu Ivan Renko je nato izrekel zahvalo tržaški občini in pokrajinskemu odboru ANPI - VZPI, ki sta priredila svečanost. Obdobje partizanske borbe je bilo tako izjemno, je dejal Renko, da je zapustilo trajne sledove v ljudeh in v zgodovini celotnega. Po tridesetih letih niso zasenečeni takratni dogodki. Omenil je tudi proces proti zločincem Ržarnev, dejal je, da ne more biti moralnega zakona, ki bi nacistične in fašistične krivnike opustil. V naših krajih je imela narodnovobodilna borba poseben pomen, je dejal predstavnik jugoslovanske vlade. Slovenci in Italijani so odpravili nacionalizem, prišlo se je novo obdobje prijateljskega in tovariškega sožitja in spoznavanja; takrat je bila dana podlaga za prijateljstvo, ki je bilo kronano s pogodbo v Osimu.

Valierja in Dalla Venezia so se v soboto odpravili na beneske zapore. Valierja in Dalla Venezia so se v soboto odpravili na beneske zapore. Valierja in Dalla Venezia so se v soboto odpravili na beneske zapore.

V NEDELJO PREDPOJNE V TRŽIČU

Svečana podelitev jugoslovanskih priznanj bivšim borcev in svojem padlih iz vse Goriške

Jugoslovanski predsednik Tito je dal nalog za izročitev priznanj ljudem, ki so se borili v sklopu jugoslovanske partizanske vojske - Kolajne in priznanja je izročil generalni konzul SFR Jugoslavije v Trstu Ivan Renko

Veliko ljudi se je zbralo v nedeljo predpoldne v Tržiču, da bi prisostvovali podeljevanju kolajne in priznanj 103 bivšim borcev in svojem padlih, Slovencem in Italijanom, iz naše pokrajine, ki so se borili med NOB v sklopu jugoslovanske partizanske vojske. Kolajne in priznanja je podelil generalni konzul SFRJ v Trstu Ivan Renko. Gre za priznanja predsednika Socialistične federativne republike Jugoslavije maršala Tita, pristanelek je dalo italijansko obrambno ministrstvo. Priznanja je dala jugoslovanska vlada tako slovenskim in italijanskim borcev, ki so se vključili v tukaj delujoče partizanske vojske, 8. septembra 1943 stopili v raznih krajih Jugoslavije organizirano v jugoslovansko partizansko vojsko. Podobne svečanosti so bile že v raznih krajih italijanske države, v Vidmu že pred nekaj leti, pred kratkim spet v Vidmu in v Benetkah, na Goriškem pa je bila taka svečanost sedaj prvič. Bodo pa prišle na vrsto pri nas še druge svečanosti, ker je pri nas zelo veliko ljudi, ki so se borili med NOB v jugoslovanskih partizanskih enotah.

Zborovanje je vodil tajnik pokrajinskega odbora ANPI - VZPI Lorenzon, ki je med drugim izrekel obžalovanje, da ni na svečanosti prisotno zastopstvo italijanske armade, kot niso bili prisotni drugi predstavniki vlade in oblastvenih organov.

Prvi je spregovoril župan občine Tržič dr. Gianni Maiani, ki je vsem prisotnim izrekel prisrčno dobrodošlico tržaške občine in njenega prebivalstva, med katerim je veliko tujcev, ki so med odlikovanji, ki je omenil pogreb pred dnevi umrlega tajnika tržaške sekcije ANPI Tonija Cicchitija (b) je med odlikovanji, je dr. Maiani dejal da se ideali domništva nadaljujejo in da se v spoštovanju teh idealov razvija življenje v Tržiču. To mesto si šteje v čast, da je prva taka svečanost v Posočju prav v njem, istočasno pa poudarja, da ima tukajšnje prebivalstvo iste današnje ideale z jugoslovanskimi, ki hoče namreč živeti v mirnem sožitju.

K besedi se je odzval tudi Franc Beltram, ki je vodil delegacijo zveze borcev NOV iz Nove Gorice. Cicchitij je dobilnimo kolajno in diplom, ter poudaril važnost takratne in današnje skupne borbe. Tudi predsednik pokrajinske uprave Giuseppe Agati je dejal, da so si takratni borci prizadevali ustvariti nov svet. Pogodba med Jugoslavijo in Italijo v Osimu zaključuje zgodovinsko obdobje, saj danes živimo bolj kot kdajkoli prej v prijateljsstvu.

Prejeli smo dve zanimivi novici, ki se nanašata na izvajanje pooblaščenih odlokov v italijanskih šolah: na osnovni šoli «G. Lorenzon» v Ul. Porte del Bosco (Pod Sanko pri pevmskem mostu) in na klasičnem liceju «Dante Alighieri». Ker se nam zdita stališči, ki se izoblikovali na sestankih organizmov, ki so bili ustanovljeni s pooblaščenimi dekreti, zelo zanimivi za splošno rast teh organizmov in ker hkrati tudi dokazujejo, kako se stari vključujejo v samouravnavanje šolskih zadev, ju v naslednjem na kratko objavljamo.

Na skupščini so nadalje ugotovili, da znaša samo za njihovo šolo proračun 853.000 lir, medtem ko bo ministrstvo zagotovilo šolskemu okrožju samo 1,8 milijona lir od potrebnih 4,3 milijona. Skupščina zahteva avtonomijo v finančnem poslovanju in v sprejemanju odločitev ter poziva občinsko upravo v Gorici, da tudi v prihodnje plačuje pristojbino za telefon ter se odzove pristojbini na smeti.

Na splošni skupščini staršev liceja — gimnazije «Dante Alighieri» pa so proučili zahtevo študentov, da bi izkoristili časi, ki jim ga pooblaščen odloki dajejo na razpolago za dopolnilno delovanje na šoli. Študentje so s 121 glasovi, 47 nasprotnimi zaradi nezanimanja in dvema nasprotnima zaradi prepričanja sklenili izkoristiti ta čas za učenje zgodovine filma, razmer v državah vzhodne Evrope, politične ekonomije in psihatrije. Te predmete naj bi obravnavali skupinsko pod vodstvom profesorjev ter naj bi jim posvetili pet do šest ur mesečno. Čeprav odpira ta zahteva celotno vprašanje, organizacijskih, programskih in disciplinskih vprašanj (v tem času bi morali razreze razdeliti po skupinah) so se zavzeli za delno izvedbo študentskega zahteva. Ker obstajajo zakonodajne in disciplinske težave, so se dogovorili, da jih bodo obšli na takšen način, da bodo prostovoljnemu delovanju mladine posvetili zadnjo uro v soboto ter tisti čas, ki bi ga študentje uporabili za skupščine.

Spet sneg v Gorici

V Gorici je včeraj ves dan po malem naletal sneg. Pozno popoldne je pobil sneg in dreve. Snežilo je tudi po Furlaniji in Trvetu ter celo v Benetkah. Na Trnovski planoti je prav tako ves dan naletal sneg, toda snežna plast se dan kaj pridra «debela». Na Lokvah je zapadlo le kakšnih pet centimetrov novega na staro podlago,

ric, Kaarlo Pirc, Narciso Pirona, Sergio Pischutta, Silvino Poletto, Lidia Pollo, Jozef Radet, France Ricciotti, Romano Bruno, Jozef Rožic, Guido Russi, Raffaele Sauli, Armando Soranzo, Ermete Soranzo, Alfredo Suerz, Alojz Tabaj, Giacomo Tardivo, Maks Terpin, Giordano Tommasi, Silvano Tommasini, Bruno Urbaniza, Luigi Vecchiet, Dante Ventura, Alojz Vidmar, Rocco Vio, Onorino Viozin, Mario Visentin, Orazio Visentin, Irma Jolanda Zagar, Dino Zanuttin, Spartaco Zorzenon, Emil Cotić, Anton Blažič in Marija Simonić por. Kont.

Priznanja so prejeli stariši ali drugi svojci naslednjih padlih: Lino Bersa, Ennio Cecchet, Rodolfo Cecchet, Duilio Di Vincenz, Adela Gragner, Pia Grattoni, Marija Jarc, Evgen Lavrenčić, Marija Lavrenčić, Rozalija Lutman, Jože Macus, Ladislav Maraz, Franc Mermolja, Rosalia Paolotti, Peteani, Mario Pollo, Pietro Quarantotto, Stern, Andrej Tomažič, Rinaldo Vossila, Marčo Zambon in Just Zupančič. Svečanosti so prisostvovali tudi parlamentarci, župani bližnjih občin in zastopniki političnega in sindikalnega življenja.

UVODNO POROČILO JE IMEL ODBORNIK LANFRANCO ZUCALLI

Na sinočnji seji občinskega sveta končno razpravljali o športni hali

Čestitke župana svetovalkama za 8. marec - Vprašanja svetovalcev

Goriški občinski svet je sinoči začel dolgo in toliko pričakovano razpravo o vprašanju gradnje športne hale. Razpravo je začel navzilec se — ali morda prav zato, ki jo je za četrtek sklical vodja tehnične urada goriske občine, na kateri naj bi se načelniki skupin v občinskem svetu o tem vprašanju pogovorili z industrijem Patriarco ter predsednikom UGG Bigottom.

V uvodni besedi na sinočni seji je župan De Simone opredelil načelno stališče občinske uprave do športa ter navedel poglavne faze dozorenjave tega vprašanja, ki so privedle do izbere lokacije.

Nato je povzel besedo odbornik za javna dela profesor Lanfranco Zucalli, ki je dejal, da imajo vsa večja mesta in celo tudi manjša mesta v naši državi svojo športno haljo. Navedel je primer Tržiča, kjer je v teku postopek za odobritev načrta, katerega izvedba bo veljala 1,6 milijarde lir.

DELOVANJE ŠOLSKIH SVETOV ITALIJANSKIH ŠOL

Zahteva po avtonomiji v finančnem poslovanju in sprejemanju odločitev

Sprejet predlog študentov o obravnavi aktualnih tem

Prejeli smo dve zanimivi novici, ki se nanašata na izvajanje pooblaščenih odlokov v italijanskih šolah: na osnovni šoli «G. Lorenzon» v Ul. Porte del Bosco (Pod Sanko pri pevmskem mostu) in na klasičnem liceju «Dante Alighieri». Ker se nam zdita stališči, ki se izoblikovali na sestankih organizmov, ki so bili ustanovljeni s pooblaščenimi dekreti, zelo zanimivi za splošno rast teh organizmov in ker hkrati tudi dokazujejo, kako se stari vključujejo v samouravnavanje šolskih zadev, ju v naslednjem na kratko objavljamo.

Na skupščini so nadalje ugotovili, da znaša samo za njihovo šolo proračun 853.000 lir, medtem ko bo ministrstvo zagotovilo šolskemu okrožju samo 1,8 milijona lir od potrebnih 4,3 milijona. Skupščina zahteva avtonomijo v finančnem poslovanju in v sprejemanju odločitev ter poziva občinsko upravo v Gorici, da tudi v prihodnje plačuje pristojbino za telefon ter se odzove pristojbini na smeti.

Na splošni skupščini staršev liceja — gimnazije «Dante Alighieri» pa so proučili zahtevo študentov, da bi izkoristili časi, ki jim ga pooblaščen odloki dajejo na razpolago za dopolnilno delovanje na šoli. Študentje so s 121 glasovi, 47 nasprotnimi zaradi nezanimanja in dvema nasprotnima zaradi prepričanja sklenili izkoristiti ta čas za učenje zgodovine filma, razmer v državah vzhodne Evrope, politične ekonomije in psihatrije. Te predmete naj bi obravnavali skupinsko pod vodstvom profesorjev ter naj bi jim posvetili pet do šest ur mesečno. Čeprav odpira ta zahteva celotno vprašanje, organizacijskih, programskih in disciplinskih vprašanj (v tem času bi morali razreze razdeliti po skupinah) so se zavzeli za delno izvedbo študentskega zahteva. Ker obstajajo zakonodajne in disciplinske težave, so se dogovorili, da jih bodo obšli na takšen način, da bodo prostovoljnemu delovanju mladine posvetili zadnjo uro v soboto ter tisti čas, ki bi ga študentje uporabili za skupščine.

Spet sneg v Gorici

V Gorici je včeraj ves dan po malem naletal sneg. Pozno popoldne je pobil sneg in dreve. Snežilo je tudi po Furlaniji in Trvetu ter celo v Benetkah. Na Trnovski planoti je prav tako ves dan naletal sneg, toda snežna plast se dan kaj pridra «debela». Na Lokvah je zapadlo le kakšnih pet centimetrov novega na staro podlago,

PRAZNOVANJE 8. MARCA

V soboto se bodo zbrale žene v prosvetni dvorani

Praznik v Sovodnjah bo v nedeljo - Doslej so praznovala žene v Štandreu, Doberdolu, Podgori, Pevmi in na Oslavju

V teh dneh praznujejo naše žene in dekleta svoj praznik, «8. marec», ki je že dolga desetletja mednarodni praznik žena. Že v soboto so se zbrale slovenske žene v prosvetnih društvih, za konec tedna pa so napovedane še nekatere prireditve. Osrednji praznik bo v soboto, 13. marca v Prosvetni dvorani v Gorici, pod okriljem Slovenske prosvetne zveze. Tu bodo imele žene priložnostni govor, poleg tega pa bo tudi kulturni program. Nastopila bo folklorna in baletna skupina najmlajših, ki deluje v sklopu športnega združenja «Doma», z nekaj pesmimi bodo nastopile tudi pevke novostanovljenega ženskega zbora «Oton Zupančič» iz Štandreja. Poskrbeli bo seveda za dobro jedajo in pijačo. Podobno praznovanje bo tudi v prosvetnem društvu «Briški grič» v Števerjanu, prav tako v soboto 13. marca. V Kulturnem domu v Sovodnjah pa se bodo žene zbrale, na povabilo domačega prosvetnega društva v nedeljo 14. marca popoldne.

Do tu o prireditvah, ki bodo kmalu. Žene in dekleta pa so se zbrale v soboto zvečer v raznih krajih. Štandreške žene so se polnoštevno odzvale vabilu prosvetnega društva «Oton Zupančič» in se zbrale v domači gostilni pri Turjuri. Kulturni recital so pripravile članice domačega pevskega zbora pod vodstvom učiteljice Elde Nanut, otvoritvene besede je spregovorila Lilijana Nanutova, priložnostni govor pa je imela Bruna Marušič. Precej poudarka je dala vprašanjem slovenske manjšine se predvsem je naglasila, da se moramo zavzemati za razvoj slovenskega jezika in izvoljenih organov.

Za dobro razpoloženje štandreških žena so skrbeli člani godalnega orkestra Marcosi iz Koprivnice, istočasno pa se je tudi ob tej priliki zaradi majhnega gostilniškega prostora pokazala nujna po takojšnji otvoritvi domačega prosvetnega doma.

Dobrodošle žene so se na vabilu prosvetnega društva «Jezero» zbrale v prenovljeni prosvetni dvorani v Doberdolu. Dvorana prenovljena z novimi mizicami in stoli je bila natrpana do zadnjega kotička. Na proslavo so prišle tudi predstavnice UDI iz Ronk in zveze žensk iz Sežane, ki so prinesle pozdrave svojih organizacij. Priložnostni govor je imela občinska svetovalka Anamarija Peric. Dotaknila se je v svojem izjavljanju splošnih vprašanj, ki tajejo slovensko manjšino v Italiji, govorila je pa tudi o vprašanih splošnega značaja. Precej pozornosti je posvetila problemu razporoke in prekinitvi nosečnosti in obsojila ravnanje tistih političnih sil v državi, ki se upirajo temu, da bi se odpravil smrtonosni pojav ilegalnega splava.

V gostilni Pri Tildi na Oslavju so se zbrale žene iz Podgore. Tudi one so preživele svoj praznik na prijeten način, pogovarjale so se o svojih vprašanih in nakazale nujno, da pride spet do ustanovitve ženske zveze. Priložnostna govora sta bila v slovenscini in v italijanski. Ob zaključku praznika so zbrale še 35.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v Podgori.

V isti gostilni na Oslavju so se zbrale tudi žene in dekleta iz Pevme in iz Oslavja.

Ace Mermolja v Mladinskem krožku

Ace Mermolja, absolvent slavistične fakultete na ljubljanski univerzi, bo jutri zvečer imel v Mladinskem krožku predavanje o sodobni slovenski poeziji in prozi. Predavanje, na katero vabi MKG vse, še posebno dijake, se bo pričelo ob 20.30. Mermolja bo na jutrišnjem večeru podal podoben pregled sedanjosti slovenske literarne ustvarjalnosti v Sloveniji in v tujini.

Filmski večer jutri v Sovodnjah

V sovedenjskem Kulturnem domu bo jutri zvečer na sporedu prvi film iz ciklusa «Kinoforum 76», ki sta ga pripravila prosvetni društvi iz Doberdola in Sovodnjah. Isti film bodo večer kasneje, v četrtek, ponovili v Doberdolu.

Jutri zvečer ob 20. uri bodo v Sovodnjah predvajali ameriški barvni film režiserja Stuarta Rosenberga «Nick mano fredda».

Franco Parenti nastopi z «La Betia» jutri v Verdiju

V sredo, 10. marca, bodo v gledališču «Verdi» v Gorici igrali Ružanjevo «La Betia». Delo bodo prikazali v okviru gledališke sezone ter bo v naslovni vlogi nastopil Franco Parenti. Igralci zadrage «Pierlombardo» bodo uprizorili prirojeno delo, ki ga je Ludovico Zorzi pripravil za «Piccolo teatro» iz Milana.

Ružante je veliko odkritje šestdesetih let. Stalo slovensko gledališče je 1964. leta nastopilo v Prosvetni dvorani z Ružantevo vloga Moscheta, v kateri je glavno vlogo z nepozabno dovršenostjo odigral Stane Sever.

Prodaje vstopnic v agenciji Apisani.

Izd pregleda v kriminalistični umobolnici

Roberta Godeasa iz Medeje je umsko zdrava

Na tržaškem porotnem sodišču se bo kmalu nadaljeval proces proti 26-letni Roberti Godeasi iz Medeje, ki jo obtožujejo, da je 16. oktobra 1974 umorila, v sodelovanju z drugo, doslej neznano osebo, očeta Arriga Godeasa. Proces se je pričel pred tržaško poroto lani 17. novembra, na zahtevo državnega pravdnika D'Onofria pa je bila razprava odložena, ker so za Godeaso odredili psihiatrični pregled. Včeraj je sodišče obvestilo branilca Godeaso, goriškega odvnetnika Bernota, da so zdravniki ugotovili, da je obtožena umsko zdrava.

Na novembrski razpravi je branilec odv. Bernot zahteval, da bi obtoženo izpustili na časno svobodo. Godeaso je ni nikdar priznal krutekega zločina, trdila je preiskovalcem, da je noč v kateri je prišlo do zločina, mirno spala v svoji sobi. Karabinjerji pa so jo po nalogu goriškega preiskovalnega sodnika aretirali pod obtožbo odtomora. Vest je vzbudila v majhni furlanski vasi na robu goriške pokrajine precejšnjo senzacijo. V nekaterih vsedržavnih kanalističnih časopisih so bili objavljeni članki o tem zločinu in poleg fotografije mlade obtožene objavljene tudi slike moža, ki naj bi bil Godeasov pomočnik pri zločinu. Vsekakor vlada v vsem furlanskem delu goriške pokrajine precejšnje zanimanje za proces.

članice domačega pevskega zbora pod vodstvom učiteljice Elde Nanut, otvoritvene besede je spregovorila Lilijana Nanutova, priložnostni govor pa je imela Bruna Marušič. Precej poudarka je dala vprašanjem slovenske manjšine se predvsem je naglasila, da se moramo zavzemati za razvoj slovenskega jezika in izvoljenih organov.

Za dobro razpoloženje štandreških žena so skrbeli člani godalnega orkestra Marcosi iz Koprivnice, istočasno pa se je tudi ob tej priliki zaradi majhnega gostilniškega prostora pokazala nujna po takojšnji otvoritvi domačega prosvetnega doma.

Dobrodošle žene so se na vabilu prosvetnega društva «Jezero» zbrale v prenovljeni prosvetni dvorani v Doberdolu. Dvorana prenovljena z novimi mizicami in stoli je bila natrpana do zadnjega kotička. Na proslavo so prišle tudi predstavnice UDI iz Ronk in zveze žensk iz Sežane, ki so prinesle pozdrave svojih organizacij. Priložnostni govor je imela občinska svetovalka Anamarija Peric. Dotaknila se je v svojem izjavljanju splošnih vprašanj, ki tajejo slovensko manjšino v Italiji, govorila je pa tudi o vprašanih splošnega značaja. Precej pozornosti je posvetila problemu razporoke in prekinitvi nosečnosti in obsojila ravnanje tistih političnih sil v državi, ki se upirajo temu, da bi se odpravil smrtonosni pojav ilegalnega splava.

V gostilni Pri Tildi na Oslavju so se zbrale žene iz Podgore. Tudi one so preživele svoj praznik na prijeten način, pogovarjale so se o svojih vprašanih in nakazale nujno, da pride spet do ustanovitve ženske zveze. Priložnostna govora sta bila v slovenscini in v italijanski. Ob zaključku praznika so zbrale še 35.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v Podgori.

V isti gostilni na Oslavju so se zbrale tudi žene in dekleta iz Pevme in iz Oslavja.

V isti gostilni na Oslavju so se zbrale tudi žene in dekleta iz Pevme in iz Oslavja.

GLASBENA MATICA SPZ ZSKP

4. KONCERT ABONMAJSKE SEZONE

Orkester Glasbene matice bo pod vodstvom Oskarja Kjudra (solist Miha Pogacnik) nastopil v četrtek, 11. marca, ob 20.30 v prostorih Katoliškega doma.

Spored:

J. S. BACH
Koncert v E-duru
za violino in orkester
Allegro
Adagio
Allegro assai
J. S. BACH
Koncert v d-molu
za violino in orkester
Allegro
Adagio
Allegro
J. HAYDN
Koncert v C-duru
za violino in orkester
Allegro
Adagio
Finale - Presto

Kino

Gorica

VERDI 17.00—22.00 «Remo e Romolo». E. Montesano in G. Ferri. Barvni film. Mladini pod 18. letom prepovedan.
CORSO 17.00—22.00 «Morte sospetta di una minorenne». C. Cassinelli in M. Ferrer. Barvni film. Mladini pod 18. letom prepovedan.
MODERNISSIMO 16.00—22.00 «Cuore di cane». Max Von Syow in Cochi Ponzoni. Barvni film.
CENTRALE 17.00—21.30 «W - un thriller per Twiggy». M. Widney in E. Roche. Barvni film.
VITTORIA Danes zaprt. V sredo: 17.00—22.00 «Il traffico». C. Ginfre in T. Aumont. Barvni film. Mladini pod 18. letom prepovedan.

Tržič

EXCELSIOR 16.00—22.00 «Calore». Barvni film.
PRINCIPE 17.30—22.00 «Pasquale Settebellezze». Igra G. Giannini. Barvni film.

Z Novogoriškega

SOCA (Nova Gorica) «Dr. Mladena», jugoslovanski barvni film ob 18.00 in 20.00.
SVOBODA (Šempeter) «Aktija za a-tentat», ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Mazurka v postelji», danški barvni film ob 19.30.

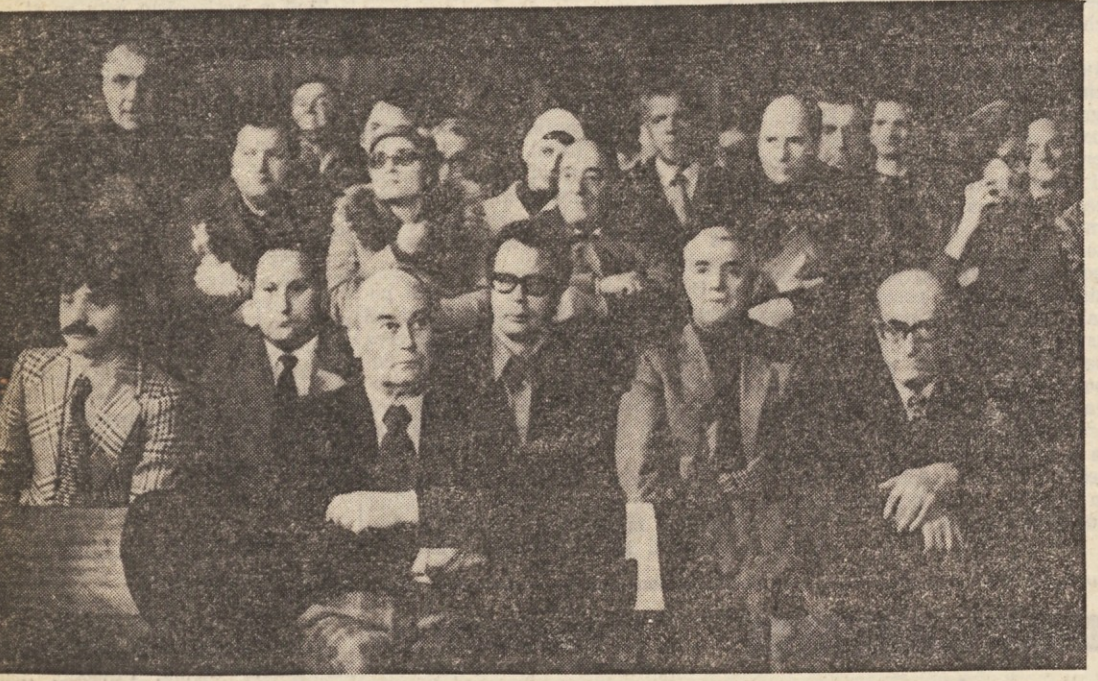
DEZURNA LEKARNA V GORICI Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Alesani, UL. Carducci 38, tel. 22-63.

TRADICIONALNI
KNJIŽNI TEDEN
Z VELIKIMI POPUSTI
DO SOBOTE, 13. MARCA

PRICHEVANJE PODPRESEDNIKA ANED SENATORJA MARISA PRED TRŽAŠKO POROTO

Tudi ZRN ni ločila žrtev nacističnih taborišč na «nedolžne» in «krivce»

Poskus esesorcev, da bi v zadnjih dneh vojne zabrisali vsako sled za taborišči smrti - Krematorijska peč v Rižarni začela goltati prve žrtve že v začetku aprila 1944. leta - Sodni zbor bo moral v tem tednu odločiti o zasliševanju dodatnih prič, ki so jih predlagali javni tožilec in zastopniki prizadetih strank

Odposlanstvo devinsko-nabrežinske občine z županom Albinom Škerkom na čelu

Prvi del procesa zaradi zločinov v taborišču smrti v Rižarni se počasi bliža koncu: danes in jutri bi moral sodni zbor zaslišati še zadnje prijavljene prizadete stranke, za četrtek pa je predvideno zasliševanje Erminie Schellander, odvetnice, ki jo je posebno porotno sodišče leta 1946 obsodilo na tri leta zaporne kazni zaradi kolaboracionizma. Njena glavna naloga je bila prodajati lastnino, ki so jo esesovci zaplenili v Lidom in političnim preganjanjem. Ker je ženska bolna in ne more v Trst, jo bo delegacija sodnega zbora zaslišala v Milanu in nato poročala naslednjega dne sodišču. S tem jo torej najpneje v petek bi moral zaključiti prvi del procesa in do tedaj bo moral sodni zbor dokončno odločiti o dveh vprašanih, ki so za obravnavo odločilnega pomena: 1. če in koliko dodatnih prič, ki so jih zahtevali javni tožilec in zastopniki prizadetih strank, bo zaslišal; 2. pri čem v katerih prizadetih strank bo sprejel, saj kot je znano, si je že prvi dan pridržal pravico, da preveri utemeljenost nekaterih prijav.

Od odgovora porote na omenjeni dve vprašanji je odvisno, kako se bo proces razvil: ali bo ozihih tihanc, ki jih je začrtal v svoji temeljitvi sodnega ukaza preiskovalni sodnik dr. Sergio Serbo, ali pa, kot zahtevajo prizadete stranke in z njimi vse demokratično javno mnenje, misli sodni zbor iti zavesti do dna ter razgledati samotno resnico fašističnega in kolaboracionističnega Trsta, tistega dela mesta, ki je s svojo hlapčevsko predanostjo nacističnemu okupatorju dejansko omogočil delovanje tako posastnemu uničevalnemu stroju kot je bila Rižarna.

Kako nemišlno bi bilo nadalje, vati z razlikovanjem med «krivimi» in «nedolžnimi» žrtvami taborišča pri Sv. Soboti je med večerajšjo obravnavo pokazal član vsjega sodnega sveta in podpredsednik vsedrnega združenja bivših preganjan- cev ANED senator Gianfranco Maris, ki se je v imenu združenja prijavil kot zasebna stranka. «ANED» je poudaril senator — ne dela nobenih razlik med svojimi člani. Zidi ali partizani, političnimi preganjanji ali «nedolžnimi» žrtvami nacističnega in fašističnega na-

silja. Združenje je bilo vselej enot- no in po svoji sestavi predstavlja vse demokratične sile ustavnega lo- ka, ki so se borile proti fašizmu».

Senator Maris je nato izročil so- demu zboru tekst sporazuma, s ka- terim je zvezna nemška republika leta 1961 (sporazum je bil nato spremenjen v zakon dve leti pozne- je) priznala vsem italijanskim pre- ganjanjem pravico do odškodnine kot moralno povračilo za prestopno trpljenje. Ta sporazum ima poseben pomen, ker prvič ZRN sama ne lo- čuje med «krivci» in «nedolžnimi» žrtvami nacističnega in fašističnega terorja in je priznala pravico do odškodnine tako židom kot partiza- nom, tako političnim kot rasnim preganjanjem in drugič, ker je to edina odškodnina, ki jo je dobila Italija, saj kot zaveznica Tretjega Reicha ni imela pravice do nobene- ga povračila za vojno škodo. Bi- stvenega pomena je pripomniti še, da je bila odškodnina priznana de- portirancem, ki so bili zaprti v vseh nacističnih uničevalnih taboriščih in torej tudi v Rižarni pri Sv. Soboti, prav tako v sporazumu ni nobenih razlik med političnimi in rasnimi preganjanji. Zakaj naj bi jih torej delalo italijansko sodstvo?

Na izrecno vprašanje odv. Flore je senator Maris orisal še dogodek iz zadnjih dni vojne, ki mu je bil posebno priča v uničevalnem tabori- šču Gusen 1 pri Mauthausnu: 21. aprila 1945, leta so esesovski krvi- nički zažgali 2.000 najhujše zdelanih jet- nikov, živih prič njihovega zversta- nja in upepelili vse dokumente o delovanju taborišča. «To je bilo prvič — je pripomnil senator — da smo zavohali dim po zažganem pa- rijcu» Dogodek pa gre vsekakor uokviriti v širše dogajanje, ker je Himmel nekaj dni pred porazom iz- kazal vsem esesovskim enotam in to- rej tudi krivkoma enotam in vse uničijo vse dokazno gradivo in vse krematorijske pečje pred umikom. Zato so tistega dne strpali 2.000 naj- bolj zdelanih jetnikov kar v bara- ke, kjer so prenočevali, in jih tam zastrelili s plinom. Nesrečneže, ki so v brezupnem poskusu, da bi se rešili, razbili okenske štepe in skušali pobegniti na prosto, pa so pokosili s strojnimi.

Ob koncu svojega pričevanja je senator Maris opozoril sodni zbor še na dnevnik Arianne Szoreni, ženske, ki živi v Milanu, a ki je med prvimi doživela grozote Rižarne. Aranno so kot 11-letnega otroka nacisti odgna- li v taborišče pri Sv. Soboti skupaj s starši in s 7 brati in dekletce je bilo edino, ki je ušlo morilski sli- rabljev. Po vojni je po nasvetu zdravnika napisala dnevnik tragič- nih dni, ki jih je preživela pri Sv. Soboti v poskusu, da bi se rešila more tragičnih doživljajev. Njeno pričevanje je zanimivo, ker doka- zuje, da je krematorijska peč v Ri- žarni začela goltati žrtve že konec aprila 1944. leta in ne konec junija, kot so mislili doslej. Prav zaradi tega je odv. Kostoriz zahteval, naj sodni zbor zasliši Szoreničovo kot pričo, o čemer bo porota morala od- ločiti v prihodnjih dneh.

Pričevanje podpredsednika vsedr- žavnega združenja preganjenec je bilo osrednji dogodek večerajšnje ob- ravnave, med katero se je pred sod- nim zborom vrstila skupna svoj- stvena izjava, ki jo je pred sodnim zborom izjavil tudi eden od to- žilcev, ki zastopa prizadete stranke, ni znal s primerimi vprašanji stimuli- rati priči poglobiti nekaterih po- membnihih stvari kot na primer, kako je moglo, da so v trža- škofiji imeli vsaj delan seznam žrtve Rižarne in od kod so dobili i- mena preminulih.

Posebej ga gre omeniti priča- valca Marina Larisa, ki se je prijavil kot zasebna stranka za brata Ma- ria. Le-ta je bil aretiran 7. maja v Miljah in v ostrem spopadu z na- cisti hudo ranjen. Odvedli so ga na- prej v bolnišnico, nato so ga gnali prej v bolnišnico in končno v Ri- žarno, kjer je bil ubit. O aretaciji Marina Larisa je vodja posebnega in- spektorata javne varnosti za Julij- sko krajino zelo podrobno poročal šefu republikanske policije v Ma- derno kot med drugim dokazuje do- kument, ki ga je v arhivu rayna-

kneževske palače, ob koncu pa tudi krepke hrastove stene. Tako je Moskva postala središče posvetnega in duhovnega življenja, Kremelj pa rezidenca velikih knezov in moskovskih mitropolitov.

Krepitev moči Moskve v drugi polovici štirinajstega stoletja, prav tako pa tudi nenehno grožnja vojne, v glavnem od tatarskih kanov, je vzpodbudila vnuka Ivana Kalite velikega kneza Dimitrija Donskega, da je začel 1367. leta graditi kamnite stene in stolpe Kremlja. V tem času so začeli v Kremlju graditi kamnite cerkve, čudov samostan in nove kneževske palače. Nekoliko kasneje so zgradili Voznesenski samostan (1390). Za Moskvu se je ustalil naziv «belokamnit Moskva».

Ni bila še v celoti končana graditev Kremlja, ko se je nad Moskvu zrušila nova nevihta tatarskega napada. Leta 1380 je bila kulikovska bitka, v kateri so polki Dimitrija Donskega do zadnjega razbili čete kana Mamaja. Kulikovska bitka je bila tako trenutek preobrata v zgodovini moskovske kneževine. Omogočila je osvoboditev Rusije izpod tatarskega jarma in ob koncu štirinajstega stoletja ustanovitve centralizirane ruske države.

Pod velikim moskovskim knezom Ivanom III. je Moskva postala prestolnica združenih ruskih kneževin in se tako dvignila nad ostala mesta starodavne Rusije.

Starodavni Kremelj že ni mogel več ustrezati zahtevam nove države in v njem ležečemu dvoru velikega kneza vse Rusije. V moskovskem Kremlju se je zato začela grandiozna gradnja, zavoljo katere so povabili velike italijanske stavbenike: Aristotela Fioravanti, Pietra Antonia Solaria, Marka Ruffa, Alevisja Novija in druge. Ko so delali skupaj z ruskimi mojstri, niso upoštevali samo krajevnih razmer gradnje, temveč so bili nenehno tudi pod vplivom ruskih gradbeniških tradicij. Zato je bilo njihovo ustvarjanje v

teljstva javne varnosti v Rimu od- kril ljubljanski zgodovinar dr. Tone Ferenc. V svojem poročilu dr. Gue- li obširno in zelo podrobno poroča nadrejenim o odkritju radijskega oddajnika in sprejemnika na Lari- sovim domu, o poskusu bega par- zizana, o oboroženem spopadu in končno o njegovi aretaciji. V isti do- bi je posebni inspektorat javne var- nosti dosegel še en zelo pomemben uspeh v boju proti odporiškem gi- banju in sicer odkritje in aretacijo narodnih herojev Antona Veluščka in Bora Segulina. Z njima je bilo aretiranih več aktivistov, med ka- terimi tudi Gigante, voditelj italijan- ske komunistične partije, ki je bil sicer doma iz Anulje, a katerega je dolžnost protifašističnega bor- ca privedla v naše kraje.

Najbolj presunljivo pa je bilo pričevanje France Tui por. Čepar, ki se je prijavila kot zasebna stranka za očeta Franca Tula. Mlada žena — v kratkem bo praznovala 31. roj- stni dan — ni nikoli spoznala očeta, ki je umrl v Rižarni. Esesovci so jo odgnali kot talca tri mesece pred njenim rojstvom in ga nato ubili v Rižarni, kot je družini takoj po vojni sporočil jugoslovanski Rdeči križ. Franca je na izrecno vprašanje sodnika poudarila, da meni, da je oče sodeloval z osvobodilnim giba- njem, vendar tega ne bi mogla to- čno povedati, ker se je rodila po voj- ni. Prav zato pa je izvenela zelo neumestno, vsaj v tem primeru, predsednikova opazka, da bi mora- le biti prizadete stranke bolj točno seznanjene z usodo in z delom svo- jcev.

Med večerajšnji pričami gre o- meniti še Klaro Petarso, ki se je prijavila kot prizadeta stranka za strca Danila Petarso, ki je bil zajet 10. januarja 1945. leta v Bor- štu, kjer so pripadniki Collotijevce zločinske tolpe in esesovci odkrili partizanski bunker. V silovitem spo- padu je bil Petarso ranjen. Najprej so ga zaprti v Coroneo, nato pa od- gnali v Rižarno, kjer je bil 5. apri- la ubit. V svojem pričevanju Klaro Petarso ni podrobneje povedala, v kakšnih okoliščinah je bil stric ranjen in aretiran, nobenemu od od- vetnikov, ki zastopajo prizadete stranke pa se ni zdelo potrebno, da bi jo pogledali.

Pričevanja vseh ostalih prizadetih strank, ki so še večeraj zvrstili pred tržaško poroto, so več ali manj po- drobno navedeni, posebej pa gre o- meniti, da dokazujejo, kako tesna je bila povezava med posebnim in- spektoratom Javne varnosti za Julijsko krajino, varnostno službo SD s se- dežem na Trgu Oberdan in uniče- valnim taboriščem pri Sv. Soboti. Elementov, ki potrjujejo to organsko vez, zlasti še v zajetih svežnjih do- kumentov, ki sta jih izročila sode- mu zboru zgodovinarja dr. Ferenc in prof. Collotti, je več kot dovolj. Upati je le, da jih tržaško porotno sodišče ne bo prezrlo, da bi, kot so delali vsi uradni krogi doslej, skušalo prikriti samoto fašističnega in kolaboracionističnega Trsta.

Preden je zaključil večerajšjo ob- ravnavo je predsednik dr. Maltese prebral še pismo, ki mu ga je po- stilsil Piero De Vecchi, eden od ita- lijanskih esesorcev, katerih imena smo objavili v petkovi številki na- šega lista. De Vecchi, ki živi v neki vsaj blizu Neaplja, je med razgo- vorom z urednikom tednika «Gente» priznal, da je bil v Rižarni in do- dal, da je bil kot član tako imeno- vanega bataljona Davide prisiljen pridružiti se nacistom. Čeprav v pis- mu, ki ga je poslal tržaški poroti ob- žaluje, da ga tednik prikazuje kot nacističnega rablja, pravi, da je pri- pravljen pričati na tržaškem sodišču, če bi sodni zbor imel to za potreb- no, dodaja pa vsekakor, da so imeli člani bataljona manj pomembne na- loge in da bi zato lahko povedal bo- ro malo o ustroju uničevalnega ta- borišča.

Na to pismo se je znova navezal odv. Kostoriz, ki je spomnil sodni zbor, da so zastopniki prizadetih strank že prejšnji teden zahtevali naj bodo zaslišani kot priče vsi pripad-niki italijanskih esesovskih enot, ki so še živi in dosegljivi.

Včerajšnji obravnavi je prisostvo- vala delegacija devinsko-nabrežinske občine, ki jo je vodil župan poslanec Albin Škerk. S svojo prisostnostjo so hoteli poudariti, kako vse demokra- tične sile s Tržaškega pozorno sledi- jo procesu in pričakujejo, da bo sodni zbor uradno priznal resnico, za katero je bila doslej uradna Ita- lija gluha.

OB MEDNARODNEM PRAZNIKU ŽENA

Ženskih delovnih sposobnosti nikakor ne gre podcenjevati

Žensko delegacijo sprejel tudi predsednik poslanske zbornice Pertini - Mnogična udeležba na zborovanjih v vsej Italiji

RIM, 8. — Prireditve ob današnjem mednarodnem prazniku žensk niso izzevele, kakor premmogkrat v pre- teklosti, morda v nekašnem družab- nostnem vduhu, temveč v zavesti, da je treba «žensko vprašanje» sled- nje vendar rešiti. Skratka, niz ma- nifestacij, ki so se vrstile tako re- čno vzdolj vsčga polotoka, je sledel na odločni zahtevi, da se končno ženski prizna tista pomembna vloga v družbenopolitičnem, gospodarskem in kulturnem življenju, ki ji tudi po vsej pravici pritiče, posebno še, ako pomislimo na velikanske žrtve, ki so jih ženske darovale v boju za svobodo.

Ustrezne prireditve so bile v vseh večjih mestih, zlasti pomenljive pa so bile manifestacije v Rimu in Mi- lanu. V glavnem mestu so poslanke ter uslužbenke poslanske zbornice pri- redile prav posebno prireditve, ki je prisostvoval tudi predsednik zbornice Pertini. Ob tej priložnosti so imele zanimivo razpravo, med ka- tero so se dotaknile vseh najbolj kočljivih problemov, ki zadevajo da- našnje razmere ženskih delovnih slojev.

Na pobudo studentov je bilo na rimskem trgu Santi Apostoli množično zborovanje, ki se ga je udeležilo kakšnih 5.000 oseb, pretežno seveda žensk. Med drugimi so spregovorili predstavnica ženskega gibanja UDI, dekle iz Čila in zastopnik sindikata CGIL Garavini. Poudarili so, da bo mogoče «žensko vprašanje» rešiti le z zagotovitvijo delovnih mest doslej zanemarjenim pripadnicam drugega spola.

Zlasti pomenljiva pa je bila mani- festacija v Milanu, ki je privabila

Potovanju jugoslovanskega pred- sednika Tita v Mehiko, Panamo in Venezuelo (začelo se bo z obiskom v Mehiki v sredo) pripisujejo v teh latinsko - ameriških državah, prav- nizvezi Juana Lopeza Motezuma in odgovoril na več vprašanj. Besedi- ču intervjuja je nocoj objavila ju- goslovanska agencija.

Na začetku intervjuja mehiški te- leviziji je Tito poudaril, da se vese- li ponovnega obiska v Mehiki in da je vedno visoko cenil revolucionar- no preteklost te države in njema da- našnja hotenja in napore v notra- njem razvoju in na mednarodnem prizorišču. «Ta obisk — je nadalje- val Tito — mi bo omogočil, da se pobliže seznanim z gibanji in raz- merami v tem širšem območju. Mi- nilo je namreč več kot deset let odkar sem bil v nekaterih deželah Latinske Amerike. Procesi, ki zdaj potekajo, ne glede na mnoge ovire in nasilje reakcije v nekaterih državah, obetajo še hitrejšje korake na poti krepitve neodvisnosti in pospe- šitve gospodarskega in družbenega napredka. Skratka, Latinska Ameri- ka ima vse pomembnejšo vlogo v mednarodnih odnosih in vidno pri- spleva k politiki nevtrščnosti.»

V zvezi z nadaljnjim razvojem v «Latinski Ameriki in glede njene mednarodne vloge je predsednik Ti- to med drugim dejal: «Dežele La- tinske Amerike vodijo vse bolj od- ločen boj za svojo politično in go- spodarsko osamosvojitve. Povsem razumljivo je, da si prizadevajo za suvereno razpolaganje s svojimi na- ravnimi bogastvi in človeškimi po- tenciali in da jih izkoriščajo za last- ni družbeni in gospodarski napre- dek, za dobrobit svojih narodov. To- lo za prizadevanja prihajajo v spor s tuji interesi, predvsem večna- cionalnih družb, ki že mnoco let vle- čejo ogromne dobičke iz naravnih bogastev teh držav in se na različ- ne načine vmešavajo v njihove no- tranje zadeve. Uspehi v tem boju so odvisni od odločnosti vsakega po- sameznega naroda in tudi od stop- nje enotnosti in solidarnosti vseh. Čeprav je Latinska Amerika pri ne- katerih osnovnih vprašanjih v pre- čnejši meri uresničila to enotnost, kar se zrcali v vrsti regionalnih de- javnosti, pa bo potrebnih še mnogo naporov, da bi obvladali težave, ki so na tej poti.»

«Pri tem se morajo dežele Latin- ske Amerike povezovati z drugimi narodi sveta in vključevati v boj narodov in držav proti še vedno na- vodni politiki s pozicij sil, proti im- perializmu, kolonializmu in neokolo- nializmu, proti vsaki obliki nad- vlade in izkoriščanja.»

Jugoslovanski predsednik Tito je v zvezi s sedanjimi razmerami v svetu menil, da so se mednarodni odnosi spet do neke mere poslab- šali, nekatera žarišča, zlasti v Afri- ki, pa povzročajo zaskrbljenost. «Po težkih izkušnjah iz druge svetovne vojne ter iz let hladne vojne, pose- bej pa po zastrahujočih opozorilih v zvezi z najnovjšimi dosežki na področju orožništva — je poudaril Tito — je kazalo, da se svet obra- ča k miru in da se oddaljuje polit- ica sile. Menili smo, da je politika popuščanja tudi sprejeta kot edina alternativa. Toda ta optimizem sla- bi zaradi mnogih dogodkov v zad- njem času. Kajti politika popušč- nja se je spopadla z mnogimi in- teresi, zlasti velikih. Še več, zdaj smo v obdobju, ko se politika popu- ščanja skuša izriniti za ožje intere- se posameznih sil, pa tudi za do- sego novih pozicij. Zaradi tega ni občutnejšega napredka v reševanju aktualnih problemov. Obojevalna tekma, na primer, se zdaj krepi. Ali, recimo, ko se je po zgodovini- ških zmagah narodov Vietnam, Kambodže in Laos ter osvoboditve vrste novih držav izpod kolonialne odvisnosti zdelo, da ne bo nasproti- vanja procesom osamosvojitve, smo se soočili z novimi grobimi pritiski in vmešavanji od zunaj. To je naj- boljše ponazorilo neokolonialistična in imperialistična intervencija v An- goli, ki je skušala onemogočiti ut- rditve te mlade, neodvisne repu- blike.»

«Nevtrščnost — je v intervjuju tudi naglasil predsednik Tito — je danes najbolj dinamična gibalna si- la pozitivnih gibanj v svetu. Na ra- lno državo je velikega števila držav uspešno dobili in okrepiti svojo neodvisnost. Ta politika je vpliva- la, da smo se zognili popolni raz- delitvi sveta na bloke, kar bi v bi- stvu pomenilo nadaljevanje hladne vojne in konfrontacije.»

Po Titovih besedah je razumljivo, da nevtrščna politika zadeva osnove imperializma in sploh tuje nadvlade v svetu. «Zaradi tega se v zadnjem času tudi krepijo pritiski na nevtrščne države in držav- ki v razvoju, in sicer s strani ti- stih sil, ki želijo ohraniti sedanje privilegirane položaje. Žal imajo na območju Mezzojuzia nekako 35 km od Palermo. Nuccio je sedaj v pa- nermiski jetnišnici Ucciardone in razpolaga sodnim oblastem.

PAIERMO, 8. — Karabinjerji so danes aretirali 42-letnega delavca Salvatoreja Nuccia. Obtožili so ga sodelovanja pri umoru sindikalista Giuseppeja Muscarellija (50 let), ki je bil ustreljen s puško 3. marca na območju Mezzojuzia nekako 35 km od Palermo. Nuccio je sedaj v pa- nermiski jetnišnici Ucciardone in razpolaga sodnim oblastem.

Sten so proti Rdečemu trgu izkopali rov, globok 12 in širok 32 metrov in združili reko Neglino z reko Moskvo. Zdal se je Kremelj, obdan od vseh strani z vo- do, spre- menil v množčno otoško trdnjavo svojega časa.

V središču Kremlja so zgradili opazovalni signalni stolp, ki je bil znan pod vzdevkom zvonik Ivana Velikega. Svoj sedanji izgled pa je stolp dobil pod Borisom Godu- novom 1600. leta.

Sedemnajsto stoletje je napisalo novo stran v zgo- dovinu moskovskega Kremlja. Krepitev ruske države je v tem stoletju omogočila razcvet ruske umetnosti in ar- hitekture.

V moskovskem Kremlju popolnoma obnavljajo in dograjujejo dotrajana poslopja in na mestu starih dvor- cev gradijo kamniti dvorce — Teremo. V letih 1635 do 1665 so zgradili palačo patriarha in malo cerkvico Dvanajst apostolov. Po požaru 1682. leta ponovno okrase staro Granovito palačo. Kremelske stolpe okrasijo z visokimi, elegantnimi, šotorom podobnimi kupolami, prekritimi z opeko in pozlačenihi vetrmicami.

In spet je uničujoči požar 1701. leta uničil vsa lesena poslopja na severozahodnem delu Kremlja. Na prizorišču pogorelih Zitnih dvorov so na ukaz Petra I. postavili o- gromno poslopje Arzenala, ki je bil namenjen skladišču orožja in vojnega plena.

Zapleten mednarodni položaj in bodoča vojna s Švedi v začetku osemnajstega stoletja sta terjali nujno in ta- kojšnjo okrepitev Kremlja v skladu z vojaško tehniko tistega časa.

V 1707. letu so vzdolj kremeljskih zidov in stolpov zgradili utrdbe in izkopali rove. Kremelj je bil pripravljen upreti se švedskim osvajalcem, toda slavna zmaga ruskih vojska pri Poltavi je rešila Moskvu pred nevarnostjo.

(Nadaljevanje sledi)

MAJ V DEŽELI SOVIETOV

44. POT K SVETLOBI

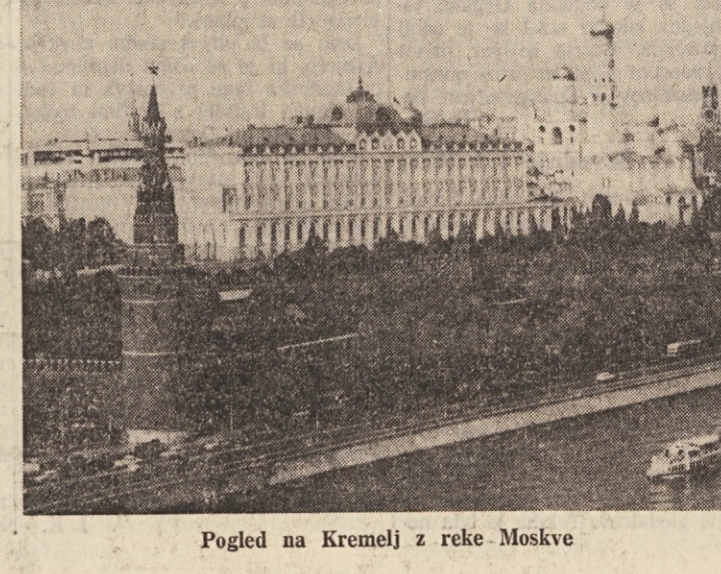
Dušan Željenzov

Leta 1156, ko je Moskva že predstavljala pomembno naselje, so na visokem Borovickem holmu, na bregu reke Moskve in ustju reke Negline zgradili prve lesene stene. Moskva je začela hitro rasti in se razvijati, ker je pač ležala na ugodnem mestu trgovskih poti ruske ravnine.

Dolgo vrsto let v Rusiji ni bilo enotne države in šte- vilne razdrobljene kneževine so se med seboj bojevale. Zato se je tudi v XIII. stoletju posrečilo napadajočim tatar- sko-mongolskim vojskam zajeti in podvreči številne ruske dežele. Leta 1283 je, kot prica tverski letopis, tatarski kan Batij zavzel in porušil Moskvu, Kremelj z vsemi poslopji vred pa je požgal do tal.

Moskva je večkrat trpela zaradi tatarskih napadov, toda vedno se je dvignila na novo s pogorišč in s še večjo močjo branila svojo neodvisnost.

Pametna politika velikega kneza Ivana Kalite v obdobju tatarsko-mongolskega jarma je omogočila okrepitev moskov- ske kneževine in rasti njene politične in ekonomske moči. To je omogočilo Kaliti, da je začel s prizidavo moskovske- ga Kremlja. V letih 1326 do 1340 so v Kremlju zgradili kamnite cerkve, Arhangelsko in Uspensko stolnico, nove

Pogled na Kremelj z reke Moskve